

Hodinová vnučata zasadila spolu s babičkami z Bohumína svůj strom

Bohumínští dobrovolníci, kteří docházejí za osamělými seniory do domovů důchodců v rámci netradičního projektu Hodinový vnuk, zasadili svůj strom. Kořeny ozdobné sakury v Okružní ul. nedaleko sídla bohumínského klubu seniorů by se měly stát nejen symbolem jejich dobrovolnictví, ale také vzájemného mezigeneračního propojení a sounáležitosti.

„V Bohumíně vznikl projekt Hodinový vnuk před čtyřmi lety a teď se na něm podílí 45 dobrovolníků. Jedná se o 20 středoškoláků z místní střední školy i gymnázia a 25 hodinových „babiček“, většinou ze zdejšího klubu seniorů. Pravidelně navštěvují obyvatele domovů důchodců a tráví s nimi svůj volný čas. Jedná se o dobu, kdy si mladí lidé či naopak ženy v produktivním nebo mladším seniorském věku se seniory čtou, povídají nebo s nimi chodí na procházky,“ řekl autor a koordinátor projektu Ivan Sekanina z ostravského Spolku Počteničko, který se svými aktivitami zaměřuje právě na lidi důchodového věku.

Studenti se díky Hodinovému vnukovi stávají na jednu hodinu denně vnukem či vnučkou neznámých starších lidí a vnášejí tak mladickou energii do životů těch, kteří by jinak na sklonku života zůstali sami. Díky tomu mají naopak příležitost poučit se z povídání se seniory a získat od nich životní zkušenosti.

Další dobrovolnický počín, na který se chystá klub seniorů, je pletení teplých ponožek pro babičky a dědečky. Už mají mnoho zájemců. Než se do pletení pustí, musí sehnat vlnu, které zatím nemají dost. Obracují se proto s prosbou na širokou veřejnost. „Nepotřebná vlna může mít i podobu starého svetru, který už nikdo nenosí. Ten vyparáme a vlnu použijeme pro pletení ponožek,“ nechala se slyšet vedoucí klubu seniorů Hana Prágllová. Sběrné místo pro vlnu, případně už upletené ponožky bude v sídle senior klubu v Okružní ulici 1069. Zájemci o spolupráci mohou rovněž kontaktovat předsedkyni telefonicky na čísle 602 252 639 nebo e-mailem na adrese praglova.h@seznam.cz.

Senior Point - kontaktní místo pro seniory

Díky novým Senior Pointům ve Vítkově a v Krnově je v kraji už 12 kontaktních míst pro seniory. Nabízí starším lidem volnočasové aktivity, ale také právní a sociální poradenství. Všechny Senior Pointy jsou finančně podporovány z rozpočtu Moravskoslezského kraje, letos na ně dá kraj skoro jeden a půl milionu korun.

„Ne ve všech situacích si starší lidé vědí rady. Senior Pointy jim nabízí příjemné zázemí, ale také zastání. Senioři zde mohou využívat bezplatné konzultace nebo poradenství. Čeká je klidné, přátelské prostředí a prostor, kde si mohou třeba jen tak posedět a popovídat si. Také získají informace o místních seniorských sdruženích a spolicích, mohou se zúčastňovat různých besed a přednášek. Klienti tu budou mít volný přístup k počítači s internetem,“ uvedl při slavnostním otevření kontaktního místa Senior Point v Krnově **náměstek hejtmána Moravskoslezského kraje pro sociální oblast Jiří Navrátil**.

„Vítejte na vesnici!“ aneb vzpomínky na život na vesnici

Díky finanční podpoře Nadace OKD jsme mohli zprostředkovat celodenní akci nazvanou „Vítejte na vesnici!“, která se konala v měsíci květnu. Tato byla pojata jako oficiální zahájení projektu a pozvání přijali zástupci: Nadace OKD, Statutárního města Havířova, o. s. ADRA, kronikářka p. Dvořáková a nechyběl samozřejmě ředitel domova seniorů MUDr. Dlábek.

Canisterapeutický tým z Bohumína Grafik Team Aja nám pravidelně

zprostředkovává canisterapii a felinoterapii a díky podpoře Nadace OKD došlo v našem domově seniorů k navýšení počtu těchto terapií.

Dne 7. května ráno přivezl tento tým velké množství převážně mláďat domácího zvířectva - kůzlata, kozy, kačeny, kuřata, křepelky, králíky, kohouty, slepice... a chybět samozřejmě nemohlo ani našich známých pět psů z terapieí.

Pokračování na str. 5

MUDr. Růžena Mašková:

O tom, že cestování letadlem není pro každého, o rekreaci v přírodním prostředí, o varování před škarohlídy, o sportování s rozumem, o nenáročných výkonech, o počasí s diagnózou ADHD a o vtipu, který není vtípem.

MUDr. Růžena Mašková

Konečně přichází léto a s ním i doba dovolených, rekreací a cestování. Sama patřím mezi ty, kteří rádi cestují, ale neumí si zařídit program. Proto jsem dosud využívala cestovní kanceláře, které mají i specializované programy pro seniory. A dodnes dávám přednost cestování vlakem, které je pohodlnější než cestování autobusem - ovšem na dlouhé trasy to taky není, zvláště pro seniory.

Na druhou stranu, cestování letadlem rovněž není pro každého. Ani ne tak kvůli tomu, že by se někdo mohl bát havárií (které se bohužel občas stávají) - statisticky je totiž letecká doprava pořád bezpečnější než automobilová. Ale jsou tady jiné vlivy. Změny tlaku v letadle, časové posuny, rozhození biologických hodin, nápoly na psychiku... Vzpomínám na případ jednoho osmdesátníka, jenž měl jako své hobby luštění křížovek a vyhrál s nimi týdenní pobytový zájezd do Turecka. Letěl tam dvě hodiny a sotva vystoupil z letadla, dostal mozkovou cévní příhodu, kdy ochrnl na půl těla. Ze zájezdu pochopitelně nic neměl, přičemž následně se mu zdravotní stav postupně upravoval, ale původní úroveň už nedosáhl. Je tedy dobré zvážit předem, co je váš organismus schopen v pohodě zvládnout a co už je rizikem.

Osobně pak dávám přednost rekreaci v přírodním prostředí před hlukem velkoměst. Zahrady, zámky, střídání chůze s odpočinkem, pohodlný nocleh - to přece nemá chybu. Nemusí to být ubytování v drahých hotelech, ale například stanování už si nechávám jen jako vzpomínku na svá skautská léta. Už třeba jen kvůli výkyvům počasí a taky proto, že si nejsem jistá, jak dlouho by mi po takové rekreaci trvala rekonvalescence...

V našem kraji se nabízí spousta možností pro příjemné a nenáročné výlety i zájezdy, jak v oblasti Beskyd, tak i

Jeseníků, dokonce v lázeňském prostředí. Ovšem na jednu věc by si člověk měl dávat opravdu pozor. A sice na spolucestující - věčně nespokojené škarohlídy. Takovým lidem se raději vyhněte, neboť umí zkazit celkovou atmosféru i vaši náladu. V pohodě se dají překonávat nejrůznější překážky, od nepřízně počasí po nestihnuté dopravní prostředky. Jenže kazičí nálady se obvykle zvládají velmi těžko, nebo vůbec.

K létu samozřejmě patří i sport, nejlépe v přírodě - a opět s rozumem. Především platí, že než dostat úpal, je lepší před vedrem se schovat do stínu a dbát na dostatek tekutin. Při míčových sportech hleďte raději na zábavu než na výkon za cenu zranění a při plavání v řekách či jezerech se nevyplácí přeceňovat svoje síly. Ono pro šestnáctiletou dívku se obvykle nějaký ten zachránce najde, ale třeba u „plno-plnoletých“ dam už ta jistota taková není. Mimochodem zvláště u jezů jsou velké vodní víry. To vím z vlastních zkušeností z mládí, kdy jsme na kánoji sjížděli Lužnici a před každým jezem jsme loď raději přenášeli.

V současné době už sledují sport a výkony převážně v křesle u televize. Dnešní politika totiž není vhodná na vedení klidné diskuse a já ve své profesi potřebuji s klienty komunikovat. Takže se musím ve sportu orientovat, neboť téma sportovních událostí je pro diskusi méně riskantní než politika. Ale vedle toho chodím na pravidelné procházky do parku se svými pejsky, kde obvykle prohodím pár slov se svými známými - což jsou výkony nenáročné a každému je doporučuji, protože udržují člověka ve fyzické i psychické kondici.

Dalším tématem, o kterém se chci ve vztahu k létu zmínit, je počasí. Nevím, co se s ním děje, ale za mého mládí bylo stabilnější, bez současných divokých změn. Mimochodem, stěžujeme si, že děti jsou méně zvladatelné, hyperkinetické (podle mého se až zbytečně plýtvá s diagnózou ADHD) - ale to počasí má také poruchu spolehlivosti. Jeho změny jsou prudké a bezprostřední. V našem prostředí přece není normální, aby během 24 hodin byl teplotní rozdíl dvacet stupňů. A politikové jsou také čím dál divočejší. Tak kdo tady koho nakazil? (Obávám se, že tohle psychiatrii nevyšetří.)

Na závěr ještě přidám příběh ze záchytky, který sice vyznívá jako vtíp - jenže on se skutečně stal. Při silniční kontrole byl policií zadržen řidič, který se snažil vystoupit z auta, ale neudržel rovnováhu a upadl. Při dechové zkoušce měl v sobě skoro čtyři promile alkoholu. Když ho přivezli na záchytku, tak jsem se ho ptala, jak se vůbec mohl opovážit tak opilý sednout za volant. A on mi na to odpověděl: „Vždyť to sama vidíte - domů bych nebyl schopen dojít.“ Takže řidiči: ať už bude léto jakékoli, berte na vědomí, že pitný režim neznamená opilost...

Časopis SeniorTip vychází za podpory těchto institucí:

OSTRAVA!!!

 OSTRAVA!!!
MORAVSKÁ OSTRAVA
A PŘÍVOZ

 Moravskoslezský
kraj

H A V Í Ř O V

Náměstek hejtmana Jan Krkoška: Čeká nás Fajne léto i seniorské cestování

V oblasti cestovního ruchu patří Moravskoslezský kraj k tzv. skokanům v České republice - loni totiž navštívil náš region rekordní počet turistů, bezmála milion.

Náměstek hejtmana pro regionální rozvoj a cestovní ruch Jan Krkoška k tomu uvádí: „Oproti roku 2018 jsme zaznamenali více než desetiprocentní nárůst. Fakt, že návštěvnost našeho kraje i nadále vzrůstá, mi udělal obrovskou radost. K udržení tohoto trendu, a tedy i ke zvyšování ekonomického přínosu cestovního ruchu pro region, zcela jistě přispěl jak dobrý marketing, rostoucí kvalita služeb a pestrá nabídka aktivit, tak i především výborná práce provozovatelů a jednotlivých destinačních managementů. Z celkového počtu návštěvníků v našem kraji pak bylo přibližně 21 procent turistů ze zahraničí, nejvíce z Polska a Slovenska.“

Jaké jsou tedy investice kraje v současném volebním období do cestovního ruchu?

„V rámci dlouhodobého rozvoje se snažíme podporovat nejrůznější aktivity. Jedná se hlavně o zlepšení infrastruktury, investice do nových lokalit a zlepšování kvality služeb v již stávajících institucích. Tomu slouží především naše dotační programy. A v neposlední řadě máme sofistikovaný systém podpory turistických informačních center, cyklostezek i lyžařských běžeckých tras.“

Které projekty považujete za neúspěšnější?

„Projektů na podporu cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji je celá řada. Například již v červnu se můžete svést na unikátní lodi zvané Harta, která je poháněná elektrickým motorem na přehradě Slezská Harta. Její jedinečná konstrukce uveze až pětáctřicet lidí, vozičkáře či kola. Dalším zajímavým projektem je už tradiční gastrofestival "Jak šmakuje Moravskoslezsko". Druhý víkend v srpnu tak návštěvníci Karlovy Studánky, a také gastronomičtí fajnšmekři, mohou ochutnat ty pravé speciality našich babiček a moderní výstřelky naší kuchyně. V rámci doprovodného programu vystoupí skupina Mirai a Mňaga a Žďorb.“

Co naopak považujete za negativa v této oblasti a jak se s nimi chcete vypořádat?

„Dlouhodobě mě mrzí fakt, že stále velké množství lidí vnímá náš region na základě jeho průmyslové historie jako špinavý a černý. My se intenzivně snažíme o změnu image našeho kraje, také prostřednictvím zlepšování kvality životního prostředí i v rámci cestovního ruchu. Příkladem je projekt e-kola pro kraj, díky němuž jsou na turisticky frekventovaných místech v kraji rozmístěny elektrokola se zvýhodněným půjčovným. Lidé si mohou půjčit tato kola téměř ve dvaceti lokalitách, např. na Pustevnách, v mikroregionu Slezská Harta nebo v Dolních Vítkovicích. A výsledkem snažení kraje v oblasti zlepšování životního prostředí je okolí Karlovy Studánky, kde lidé dýchají nejčistší vzduch v celé České republice.“

Které atrakce v našem kraji turisty nejvíce přitahují?

„Již roky je areál Dolní oblast Vítkovic nejnavštěvovanější památkou a velkým lákadlem regionu. Loni jej dokonce navštívilo milion a půl nadšenců do světa vědy a techniky.“

Pro nadcházející období bychom si přáli turisty nalákat také na jiné aktivity a atrakce v regionu. V současné době spojujeme naše technické památky prostřednictvím projektu zvaného Technotrasy, kam patří například Úzkokolejná dráha na Osoblaze, či technická muzea v Ostravě, Kopřivnici a Studénce. Během léta se zde konají víkendové akce v rámci Fajneho léta, určené pro děti i dospělé. Mezi stálé tahouny cestovního ruchu v našem kraji pak patří pestrá nabídka hradů a zámků, např. hrad Hukvaldy, nebo Hradec nad Moravicí. Pro turisty hledající aktivní odpočinek nabízí náš kraj originální golfová hřiště, adrenalinové parky, lanová centra a stovky kilometrů turistických a cyklistických stezek v nádherném prostředí Beskyd, které jsou rovněž naší velkou turistickou stálíci.“

Co byste osobně doporučil k návštěvě, zvláště seniorům, v létě?

„Pro rok 2019 kraj připravil novinku v podobě Seniorského cestování, které nabízí spoustu zajímavých výletů. Jsme si vědomi toho, že v našem regionu žijí velmi aktivní lidé, kteří rádi poznávají jeho krásy v každém věku. V rámci výletů se mohou senioři těšit na poznávání památek, kvalitní kuchyni a školeného průvodce. Tímto bych si dovolil seniory pozvat na tyto výlety, které budou probíhat od června do září 2019.“ (více na <http://educa24.cz/seniorske-cestovani>)

S náměstkem hejtmana Moravskoslezského kraje pro regionální rozvoj a cestovní ruch panem Janem Krkoškou rozmlouval Jiří Muladi.

Ideální místo k procházce zajímavou přírodou

Ideální místo, kde strávit den s přáteli nebo kam vzít svá vnoučata, když k vám přijedou na prázdniny - vydejte se do zoo! Každý si tam přijde na své a děti mají celý den o zábavu postaráno. Jednou z výhod Zoo v Ostravě je především její snadná dostupnost. Dostanete se tam i z větší vzdálenosti a nepotřebujete k tomu vůbec auto, bohatě vám postačí České dráhy a místní MHD: trolejbus č. 104 (výchozí zastávka Náměstí republiky) nebo trolejbus č. 106 (výchozí zastávka Hlavní nádraží) s přestupem na trolejbus č. 104 na zastávce Revírní bratrská pokladna. Pro návštěvníky z řad motoristů jsou k dispozici tři parkoviště. Do zoo vás zavede také nově vybudovaná naučná stezka Klubu českých turistů. Trasa naučné stezky začíná u tramvajové zastávky na Černé louce a vede přes Slezskoostravský hrad na haldu Emu a odtud pak k zoo.

Rozsáhlá zoo leží v lesoparku v městské části Stromovka. Založena byla v r. 1951. Rozkládá se na ploše téměř 100 hektarů listnatého lesa s rybníky. Pokud jste v zoo už delší dobu nebyli, budete určitě mile překvapeni, protože se opravdu dost rozrostla.

Každá zoo má svá specifika a zvířecí zástupce, kvůli kterým se do ní vyplatí vyrazit. Některá vám v tomto tipu přiblížíme. Nejcennějšími chovanými zvířaty jsou vzácné druhy lemuru, např. lemuři Sclaterovy nebo lemuři rudobříší. Ostravská zoo je jedinou zahradou v ČR, která je chová. Mezi populární expozice patří Safari asijských kopytníků, Amazonie nebo Mokřady. V nedávné době byla zoologická část rozšířena o tři botanické stezky, které otevírají návštěvníkům doposud nepřístupné části areálu zoo a přímo je propojují se zoologickými expozicemi. Dále uvidíte pavilony šelem, medvědárium, ostrovy primátů, pavilon tlustokožců, voliéry dravců a dalších ptáků a výběh ohrožených druhů evropských želv.

Pro děti je připravena dětská kontaktní Zoo. V ní se vyskytuje hodně zvířat, které si děti mohou pohladit - jedná se především o zvířátka na statku. Expozici Na statku, která je u dětí oblíbená, obývají domácí zvířata - prasata, krávy nebo husy. Většinu obyvatel statku mohou návštěvníci i nakrmit vhodnými granulami, které jsou k dispozici v krmných automatech. Ke kozám a ovečkám je možné dokonce přímo vstoupit.

Expozice Tanganika představuje život zvířat s noční aktivitou. A jak noční expozice funguje? Princip noční expozice spočívá v obrácení světelného režimu - během noci je zvířatům svíceno jako ve dne a naopak ve dne jsou navozovány světelné podmínky noci. Unikátní je expozice i přítomností damana stromového, který je v rámci Evropy chován pouze ve Dvoře Králové a v Ostravě. Z chovaných zvířat dále zaujmou sloni, hroši, tygři, medvědi, žirafy nebo šimpanzi. Z těch menších pak to jsou již zmiňované nejvzácnější chované druhy - kolekce madagaskarských lemuru, z nichž někteří jsou k vidění pouze v Ostravě.

Zpestřením prohlídky zoo je komentované krmení vybraných druhů zvířat, během kterého mají návštěvníci možnost dozvědět se více zajímavostí ze života zvířat (např. medvědů, šimpanzů, žiraf nebo slonů). Krmení probíhá od května do srpna každý den.

V areálu zoo najdete i dětská hřiště. Kromě skluzavek, prolézaček, houpaček či pískovišť jsou po areálu rozmístěny také originální plastiky. Děti se tak mohou na chvíli stát mládětem klokana nebo si vyzkoušet pohled na svět z hnízda snovače.

A pokud budete unaveni, doporučíme jízdu vláčkem. Jezdí v hlavní návštěvnické sezóně každý den a sveze vás ze zadní části zoo od Pavilonu evoluce zpět k hlavnímu vstupu do zoo. Zajímavá je i jízda Safari expresem. Od jara do podzimu je možné se projet tímto vláčkem přímo mezi stády volně se pasoucích zvířat. Trasa vede přes tři výběhy, začíná Afrikou (výběhem žiraf Rothschildových a antilop losích) a dále pokračuje přes Persii (výběh s divokými osly onagery a daňky mezopotámskými) až do Indie (výběh s axisy indickými, antilopami jeleními, nilgau, jeleny barasinga a buvolů domácimi).

Určitě nevynechte také běžně nepřístupné skleníky v doprovodu odborníků, které jsou velmi zajímavé. Konají se od května do října, každou první sobotu v měsíci a jsou zahrnuty v ceně vstupenky do zoo. V ostravské zoologické zahradě si zcela jistě každý najde své oblíbené zvíře či expozici. Jedná se opravdu o ideální místo na výlet. A nezapomeňte se do zoo vrátit, připomínáme že 14. září (jako každoročně) je tam Den pro seniory. (bal)

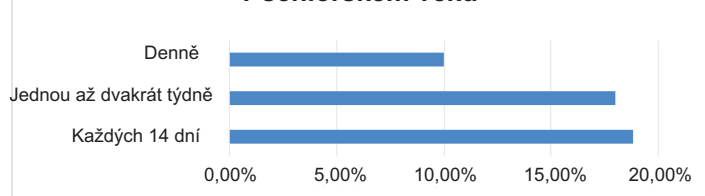
Víte, že...

Češi jsou se svými seniory v kontaktu několikrát týdně, nejčastěji přes mobilní telefon. Navštěvují se jednou za 14 dní, říká průzkum.

98 % Čechů má rodiče či prarodiče v seniorském věku 60+, se kterými jsou nejčastěji v kontaktu několikrát týdně (38 %) a to nejvíce přes mobilní telefon (80,3 %). Senioři vlastní převážně jednoduché mobilní telefony (64,4 %), ale třetina má smartphone. S telefony ale mají často potíže - nejčastěji s ovládáním (34,4 %), tlačítky (26,3) nebo na displej špatně vidí (19 %). Vyplývá to z průzkumu Rondo Data.

„Co se týče osobního kontaktu Čechů se svými rodiči a prarodiči, pak z aktuálního průzkumu Rondo data vyšlo, že nejčastěji se vidají přibližně každých 14 dní (18,8 %). Jednou až dvakrát týdně své starší blízké navštěvuje 18 % a denně 10 % respondentů,“ informuje Tomáš Kučera, Rondo Data.

Jak často se Češi vidí se svými rodiči / prarodiči v seniorském věku

Osobní kontakt v dnešní uspěchané době nahrazuje telefon, přes který spolu vzájemně komunikují několikrát týdně (37,6 %), více než pětina dotázaných pak i několikrát denně. Pevná linka, v porovnání se situací ještě před několika lety, i z domácností seniorů pomalu mizí. Děti a vnoučata si se svými rodiči či prarodiči volají nejčastěji přes mobilní telefon (80,3 %). V menší míře (8,5 %) využívají pro vzájemný kontakt mobilní aplikace typu Messenger či Whatsapp.

Pokračování ze str. 1 - "Vítejte na vesnici!"

Kromě zvířat zajistil tým přímo na místě i výrobu domácích škvarků a výborných bramborových placek, přivezl i velmi chutný domácí kozí sýr. Aktivizační pracovnice zase zajistily zabijačkové speciality a den před samotnou akcí jsme napekly velké množství výborných koláčů.

Pozvání k návštěvě kdykoliv v průběhu dne přijaly i pozvané spřátelené domovy, sesterské středisko domova Luna v Havířově, dále nás rovněž navštívily děti z MŠ i ZŠ.

V průběhu akce měli všichni účastníci možnost se zúčastnit komentované prohlídky, užít si přímého kontaktu se zvířaty a ochutnat vše, na co měli z nabízených produktů chuť. Někteří dokonce i dojili kozu!

Akce měla velký ohlas, všem se líbila a pro naše uživatele měla i terapeutické účinky, mnohým navodila vzpomínky na život na vesnici, ale celkově opětovně pomohla k posílení mezigeneračních vztahů.

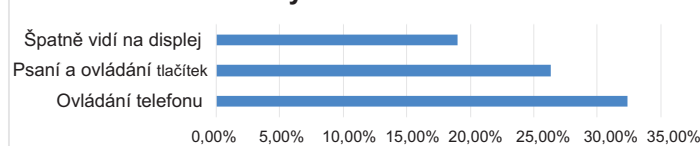
Ocenění náleží především pracovním sociálního útvaru za organizaci a průběh celé akce. Poděkování patří také všem zaměstnancům, kteří přiložili ruku k dílu. V neposlední řadě děkujeme Nadaci OKD za možnost realizace tohoto projektu.

Gabriela Kunčická,
Domov seniorů, středisko Helios, Havířov

Většina seniorů (97,6 %) má mobilní telefon, ať už si ho koupili sami, nebo jim ho obstarali jejich potomci. Ti ho svým rodičům a prarodičům často přenechají po tom, co si sami pořídí nový. Senioři převážně vlastní jednoduchý tlačítkový mobilní telefon (64,4%). 33,2% jich má smartphone.

Průzkum ukázal, že nejčastěji mají senioři problém s ovládáním telefonu (32,4 %), s psaním a s tlačítky (26,3 %). Právě na tlačítka nebo displej špatně vidí (19 %). Své děti a vnoučata žádají o pomoc spojenou s mobilním telefonem alespoň jednou měsíčně v 36%. „Potřeby seniorů jsou specifické, a to platí i o mobilních telefonech. Nejlépe se jim pracuje s jednoduchými telefony a smartphony přizpůsobenými jim na míru,“ říká Dominika Uhrová zastupující značku telefonů Doro.

Problémy seniorů s telefonem

Provedený průzkum na vzorku 1800 respondentů ve věku čtrnáct až šedesát čtyři let realizovala společnost Rondo Data, která se zaměřuje na průzkumy veřejného mínění a výzkumy trhu.

více na www.rondodata.cz

"Senioři objevují taje počítačů"

Jste úplní začátečníci, nevíte jak počítač funguje, ani jak se ovládá? Práce s myší, fungování internetu a ostatní běžné pojmy jako například - složky nebo internet jsou pro vás tabu?

Kurz „Senioři objevují taje počítačů“ vám pomůže s orientací na internetu, naučí vás organizovat si dokumenty, fotografie do složek, komunikovat s ostatními přes e-mail, psát a formátovat texty ve Wordu, a mnoho dalšího.

Kurz se skládá z 8. lekcí, kdy každá lekce trvá vždy 2x45 minut. Výuka bude probíhat 2x týdně v Ostravě Vítkovicích, na ulici Štramberská 2871/47 (poblíž Mírového náměstí, resp. bývalé restaurace Schönthal).

Tento kurz pořádá Spolek Druhé Svítání s finanční spolupůčastí Statutárního města Ostravy.

Více informací se dozvíte na www.druhesvitani.cz nebo na tel.: 608 680 276.

Historický kalendář Ostravska

Duben - červen

14. dubna 1919 Slezskou Ostravu navštívila předsedkyně Čs. červeného kříže Dr. Alice Masaryková, dcera prezidenta republiky T. G. Masaryka. Jejím hlavním zájmem bylo napomoci ke sjednocení všech sociálních, charitativních a obdobných organizací ostravsko-karvinského revíru v péči o matku a dítě. Byla přivítána zástupci Zemského národního výboru pro Slezsko, kterým sdělila, že se při svém zájezdu do Francie a Anglie hodlá zasadit o spolupráci tamních měst s Čs. obcemi a městy. Zástupci lékařské komory a další přítomní upozornili na vysokou až padesátiprocentní kojeneckou úmrtnost způsobenou nízkou sociální a kulturní úrovní především v rodinách haličských imigrantů, ale také nedostatkem potřebných ústavů a nedostatečným vzděláním porodních babiček. Odpoledne se A. Masaryková zúčastnila veřejné schůze v Českém domě ve Vítkovicích, kde jí i několik tisíc žen připravilo nadšené přivítání.

15. dubna 1919 předseda správní komise Moravské Ostravy Jan Prokeš svolal první konzultativní schůzku, která jednala o sloučení obcí do tzv. Velké Ostravy a o jejím jednotném správním a hospodářském řízení. Sešli se zástupci patnácti moravských a slezských obcí. Byla zvolena komise, která vypracovala podrobný dotazník, mapující finanční, hospodářskou a majetkovou situaci slučovaných obcí. Získané informace se staly podkladem pro další jednání o způsobu sloučení. Český tisk, referující o této historické první schůzce vyjadřoval přání, aby byl celý slučovací proces završen co nejdříve, zatímco německé noviny ve vytvoření Velké Ostravy viděly jen nástroj k potlačení německého živlu.

28. dubna 1969 předsednictvo severomoravského krajského výboru KSČ provedlo kádrové změny v redakci deníku Nová svoboda a jmenovalo novou redakční radu, jejímž předsedou se stal E. Hrabec (původním povoláním strojní obuvník). Odvolané redakční radě a šéfredaktorovi L. Bublíkovi bylo vytýkáno, že se neangažuje v politickém boji s tzv. pravicovými, protisocialistickými a protisovětskými silami. Byl to jeden z projevů naplno se rozbíhající "normalizace" a návratu do poměrů, kdy byl tisk jen "převodovou pákou a nástrojem stranické politiky", a kdy skutečné informace bylo možno získat jen poslechem cizích rozhlasových a televizních stanic.

29. dubna 1969 Česká národní rada přijala s platností od 1. července 1969 zákony o statutárních městech Ostravě a Plzni. Ostrava se stala samostatnou územně správní jednotkou o 25 městských částech. Národní výbor města Ostravy jako orgán státní moci a správy byl řízen přímo českou vládou. Vydáním tohoto zákona bylo také zrovnoprávněno postavení národního výboru vůči centrálně řízeným průmyslovým a jiným organizacím.

12. června 1969 se konal mítink u Domu kultury Nové huti Klementa Gottwalda v Ostravě-Zábřehu (dnes AKORD & POKLAD, s.r.o.). Šlo o jednu z posledních akcí, která byla už jen dohrou Pražského jara 1968. Mítinku se zúčastnilo přibližně 500 lidí a s projevy vystoupili dramatik Václav Havel, šachový mistr a publicista Luděk Pachman nebo novinář Michal Lakatoš. Byla na něm kritizována cenzura a posrpnová politika v Československu. Dále se diskutovalo o národní hrdosti a zhoršující se situaci v oblasti lidských práv.

**Dům kultury Nové huti Klementa Gottwalda
v 70. letech 20. století**

30. června 1994 byla ukončena těžba černého uhlí na Dole Odra (dříve Vítězný únor) v Ostravě. Skončila slavnostním vyvezením posledního vozíku černého uhlí z dolu na povrch, jako symbolem zanikající hornické činnosti v celé ostravské části revíru. Útlum těžby v této části revíru byl zahájen na Dole Šverma ukončením těžby 31. 12. 1991 s dotěžením zbytkových pilířů metodou bez přítomnosti lidí.

**Poslední vozík černého uhlí z dolu Odra
v Ostravě-Přívoze 30. června 1994**

Na Dole Ostrava byla ukončena těžba 31. 12. 1992, na Dole Heřmanice 30. 6. 1993. Útlum těžby neefektivních lokalit v ostravské části revíru byl proveden na základě usnesení vlády České republiky z 27. 7. 1991 v návaznosti na změnou ekonomickou a politickou situaci po roce 1989.

PhDr. Antonín Barcuch, Archiv města Ostravy

Čtvrtletník aktualit a zajímavostí nejen ze života seniorů.
Vydává Společnost senior, z. s.

Zodpovědný redaktor: Ing. Ludmila Holubová
Redakční rada: MUDr. Hugo Příbyl, PhD., Marie Kalinová,
Ing. Jiří Muladi, Hana Kuchařová, Eva Mudrová.

Neprodejné. Registrační značka MK ČRE 14221
Adresa redakce: Společnost senior, z.s. Na Jízdárně 18,
702 00 Moravská Ostrava IČ 265 95 982

Tel.: 724 276 672 ; 728 466 105

e-mail: info@seniortip.cz

www.seniortip.cz

10. výročí Domova seniorů, střediska Helios

Letos v březnu tomu bylo deset let, co byl do Domova seniorů Havířov, p. o., střediska Helios, přijat první uživatel. A proto jsme právě pátek 1. března tohoto roku si zvolili dnem našich oslav.

Samotným oslavám předcházely velkolepé přípravy: kuchařky připravily raut pro pozvané hosty, slavnostní oběd pro zaměstnance i uživatele, uživatelům na večer obložené talíře a pak raut na večerní posezení pro zaměstnance. Aktivizační pracovnice pilně pracovaly na přípravě výzdoby jídelny: pompomy z ubrousků, vázičky pro květinovou výzdobu, "čarovnou desítku", "svítící voály", mezitím ještě se seniory napekly rolády - zákusek pro všechny uživatele.

Jsem velmi ráda, že nám mohly přijít vypomoci s obsluhou hostů naše praktikantky - studentky 4. ročníku Střední školy z Havířova - Prostřední Suché: Kristýna, Kamila a Barbora, za což jim patří velký dík. Jedinečný hlas Kristýny, když zahájila oslavy písní Whitney Houston, stál za to! Až nám běhal mráz po zádech.

Pan ředitel uvítal přítomné hosty a připravil si úvodní slovo k historii střediska. "Babky z Heliosu" jak si naše ženy + jeden muž říkají, secvičili dopolední program pro hosty v podobě pásma písní a básní. Zájemci z řad hostů se pak mohli zúčastnit prohlídky střediska a okusit pochutiny nachystané naší kuchyní. Odpolední část programu pro uživatele zahájil pan ředitel přivítáním všech přítomných a rovněž také předal kytici seniorence paní Boženě Chovancové, která nastoupila do domova Helios dne 5. 3. 2009 a tudíž byla ke dni oslav uživatelkou nejdéle bydlící ve středisku Helios. "Babky z Heliosu" i ostatní senioři zazpívali píseň/báseň, kdy slova k básni složila paní Vondrusová. Vrcholem odpoledne byl dárek pro naše seniory v podobě vystoupení paní Yvetty Simonové. Všichni byli mile překvapeni a rádi si zpěvem zavzpomínali na svá mladší léta. Náročný den byl ukončen večerním posezením zaměstnanců a poděkováním pana ředitele domova.

Děkuji všem, kteří se aktivně podíleli na přípravě, organizaci a průběhu oslav 10. výročí DS, střediska Helios!

Mgr. Bc. Gabriela Kunčická,
ved. sociálního útvaru, Domov seniorů, středisko Helios

RETRO MÓDNÍ PŘEHLÍDKA pro seniory

Studenti Vyšší odborné školy sociální z Ostravy a senioři ze „Společnosti senior z.s.“ z Ostravy strávili hezké jarní odpoledne společně při „Retro módní přehlídce“, která se uskutečnila v prosotrách klubu spolku.

Studentky Vyšší odborné školy sociální z Ostravy chtěly blíže poznat seniory v okolí školy a něco pro ně vymyslet, a tak se domluvily se „Společností senior z.s.“ z Ostravy, že pro ně zorganizují retro módní přehlídku. Jednalo se o studentky denního studia z druhých a třetích ročníků, celkem jich bylo třináct. Studentky předvedly módu 30tých až 80tých let 20. století. Některé pouštěly hudbu, jiné fotily, další předváděly módní styly z různých období. Hudba dotvářela příjemnou atmosféru. Jelikož modelů bylo více než jsme stačily představit, tak jsme některé rozvěsily i v klubové místnosti, kde akce probíhala. Kromě šatů, rób a kostýmů, puntíkátého období apod. seniory zaujal i cvičební úbor Sokolek, kabelky a mnohé další módní doplňky.

Senioři naše počáteční rozpaky rychle rozptýlili. Reagovali na různé modely komentáři a doplňovali vše svými zážitky. Jsme moc rády, že jsme mohly po módní přehlídce diskutovat se seniory o tom, jaká móda byla dřív a něco se vzájemně dozvědět. Po skončení retro módní přehlídky si senioři vyzkoušeli klobouky. Moc jim to slušelo. Bylo to hezky strávené odpoledne. Děkujeme seniorům za milý přístup, pohostění a krásná velikonoční vajíčka, která nám věnovali.

Organizátor a komentátor akce - učitelka VOŠS Ostrava,
Mgr. Webrová Adéla

Galerie na Rychtě, Úvalno

Galerie na Rychtě vznikla v budově, která pochází ze 17. století, jde o sídlo obecního rychtáře. Později se objekt se systémem neobvykle propojených místností používal jako sýpka. Neobvyklé průhledy a vrstvy omítek sešlé stářím zde vykouzly neopakovatelnou atmosféru, jakou v žádné jiné galerii nenajdete.

Zajímavost - Na Rychtě v roce 2017 otevřeli zrcadlové bludiště. Přes zimu labyrint zvětšil počet zrcadel na dvojnásobek a od dubna 2019 ho můžete navštívit v nové podobě. Další novinkou je dveřní bludiště. Turistická sezóna zde potrvá až do října.

OTEVÍRACÍ DOBARYCHTY

červen, září a říjen - víkendy a volné dny 10:00-17:00; červenec, srpen každý den 10:00-17:00. Skupinové prohlídky mimo stanovený termín lze předem dohodnout na tel. čísle 602 730 899.

Rozhledna Hanse Kudliča

Rozhledna na kraji obce byla vystavěna v letech 1912-1913 opavskou firmou Julia Lundwalla podle projektu bratrů Oskara a Eugen Felgelů. Její slavnostní otevření proběhlo 21. 9. 1913. Věž je postavena na kontrastu pevné kubické masy žulového zdiva tyčícího se do výšky 22m a odlehčené dvoupatrové vyhlídky a chrličů na jejím vrcholu. V interiéru jsou tři podlaží a dvě terasy.

Otevírací doba: Květen, červen, září víkendy a volné dny 9:00 - 12:00, 13:00 - 17:00; Červenec, srpen denně 9:00 - 12:00, 13:00 - 18:00.

Úzkokolejná dráha Osoblaha

V dobách Rakouska - Uherska byla vystavěna unikátní úzkokolejná dráha na Osoblažsku. Do provozu byla uvedena roku 1898 a dodnes spojuje obec Osoblaha s 20 km vzdálenou Třemešnou ve Slezsku. Osoblažská úzkokolejka je technickou památkou, trať má 8 mostů, 102 oblouků a rozchod kolejí je 760 mm. Vlak projíždí devíti zastávkami a jeho nejvyšší povolená rychlost je 40 km/h. Dráha je v současnosti nejstarší a také jediná úzkokolejka v Českém Slezsku, která je stále v provozu. Od roku 2004 na ní jezdí parní historický vlak provozovaný společností Slezské zemské dráhy.

Zámek v Hradci nad Moravicí

Jedním z oblíbených turistických cílů Opavska je státní zámek v Hradci nad Moravicí, který byl v roce 2002 prohlášen za národní kulturní památku. V areálu zámku stojí hned tři historické objekty - Bílý zámek, jež nabízí dva prohlídkové okruhy, Červený zámek a Bílá věž. Během prohlídky mohou návštěvníci vidět hostinské apartmá, rodovou erbovní síň, zámeckou kapli, zámeckou galerii a další.

Celý areál zámku je zasazen do rozlehlého parku, který patří k největším v kraji. Není nijak ohraničen, ale naopak otevřen do volné krajiny. Prochází jím výletní trasa nazývaná Lovecká stezka Lichnovských. Z nejvyššího místa, tzv. Bezručovy vyhlídky, je možné dohlédnout až na Jeseníky.

Naučná stezka Beskydské nebe

Život v korunách stromů

Atrakce vznikla na pomezí Frenštátu pod Radhoštěm a Trojanovic. Součástí této nové naučné stezky Beskydské nebe je téměř stometrová lávka ve výšce až šestnáct metrů. Lidé tak mohou poznávat přírodu v korunách stromů. Visutá konstrukce v lokalitě Horečky nad roklí potoka Vlčák baví jak rodiny s dětmi tak i seniory. Na šesti zastaveních poznávají život ptačích obyvatel okolních stromů.

Tříkilometrová naučná stezka je přístupná v každou roční dobu, ale „nebeský chodník“ dlouhý 85 metrů pouze sezonně. Naučná stezka zahrnuje expozici siluet dravců pod zastřešením pódia amfiteátru včetně majestátního orla skalního.

PROVOZNÍ DOBA EXPOZICE ŽIVOT V KORUNÁCH STROMŮ (zastavení č.2): 1. 6. - 31. 8. - 8:00-19:00 hod.

Svět přijede do slezské obce Těrlicko

Je jaro roku 2019 a přípravy šestého Mezinárodního sochařského sympozia jsou v plném proudu. Dá se říci, že hlavní organizátor sochař **MgA. Martin KUCHAR** měl štěstí na hlavního sponzora, a tak po devíti letech se děje téměř nemožné... Jeho pět Mezinárodních sochařských sympozií se dočká po dlouhých letech toho šestého. To ovšem už nebude probíhat na ostravském Landeku, ale v nově otevřeném sochařském parku **na Těrlicku pod Babí horou**. Tento neobvyklý a ojedinělý sochařský park jsme vám představili v zářijovém čísle loňského SeniorTipu.

Vedení obce Těrlicko se rozhodlo, že Mezinárodní sochařský park se musí rozrůstat, jelikož to bude po celá další léta báječné lákadlo pro turisty jezdící do Beskyd i pro návštěvníky obce, kteří tam jezdí hlavně za koupáním v místní přehradě. Nejvyšší vrchol Beskyd - Lysá hora - je nedaleko a se zálibením shlíží na nový park. V letech 2002 až 2010 přijížděli sochaři na bienále pod Landek do Ostravy. Na to šesté, po devíti letech, zavítají do malé slezské obce Těrlicko.

Za zmíněných pět ročníků se na sympoziích vystřídalo téměř čtyřicet sochařů, a to nejen domácích, ale i z nejrůznějších zemí světa. Jednalo se o umělce z Egypta, Číny, Islandu, Japonska, Maďarska a Polska. S mnoha z nich se Martin Kuchar poznal na obdobných sympoziích ve světě, kam bývá zván.

Zorganizovat tak velkou a zajímavou akci znamená spoustu práce a také financí. Je rovněž třeba navézt 60 tun

kamene z různých lomů, a to rozhodně není hračka. Významným pomocníkem je letos hlavní sponzor a spoluorganizátor - malá slezská obec Těrlicko. Na sympozium je pozváno osm sochařů, kromě dvou z Česka by měla přijet Brazílka, dále pak Chillan, Itál, Slovinec, Rus a Íránec. Všechno jsou to mistři svého řemesla, kteří zde budou tvořit svá díla od 10. srpna do 9. září.

Pohled na renomované sochaře při práci je báječná podívaná. Práce na nových sochách budou probíhat celé týdny v centru obce a jsou přístupné veřejnosti. Toto je vlastně pozvánka pro vás shlédnout výjimečnou podívanou. Po dokončení budou díla přemístěna do stávajícího sochařského parku pod Babí horou.

(haK)

Osmá turistická sezóna v bíloveckém zámku

27. dubna byla zahájena již osmá turistická sezóna v bíloveckém zámku Sedlnitzkých z Choltic. Návštěvníci si mohou prohlédnout nově zpřístupněný velký lovecký salónek a otevřeny jsou také všechny šlechtické pokoje na prohlídkové trase.

„Pokoje šlechticů byly v zimních měsících doplněny o zbrusu nový inventář, jako jsou kopie obrazů a fotografie majitelů zámku z hraběcího rodu Sedlnitzkých z Choltic a jim příbuzných rodin, které měly k bíloveckému zámku blízko,“ přibližuje novinky v tomto nádherném renesančním zámku ze 16. století jeho kastelán Eduard Valeš.

Kromě již zmíněných novinek si návštěvníci mohou prohlédnout zámeckou kapli sv. Hyacinta s náhrobky majitelů zámku nebo muzeum rodiny Sedlnitzkých z Choltic s apartmánem poslední šlechtické majitelky zámku hraběnky Hermíny Balbíny Sedlnitzké z Choltic. Součástí prohlídkové trasy je také expozice Lov a myslivost. Již dva roky jsou pro veřejnost zpřístupněny také venkovní prostory za muzeem, které slouží občanům města i návštěvníkům zámku k příjemné relaxaci a odpočinku.

Trojkrídlý bílovecký zámek vytvářející dominantu města prochází již několik let postupnou rekonstrukcí. V uplynulých letech se opravilo nádvoří, budova získala novou fasádu, okna a nové expozice budou v blízké době i v rekonstruovaném suterénu. „Letos plánujeme také obnovu vřetenového schodiště uvnitř budovy, opravu některých kamenných portálů a vnitřních prostor zámku tak, abychom postupně mohli otevřít další části pro veřejnost,“ popisuje nejbližší plány týkající se zámku starostka Bílovce Renata Mikolašová a dodává, že nemalou investicí bude také plánovaná oprava městských schodů od vlakového a

autobusového nádraží k zámku. „Chceme tuto turistickou trasu co nejvíce zpřístupnit, a to nejen tím, že rozšíříme expozice, ale i tím, že se sem lidé pohodlně dostanou. Schody by měly být opraveny ještě v letošním roce.“

Renesanční zámek Sedlnitzkých z Choltic je otevřen o sobotách a nedělích od 11 do 16 hodin, poslední prohlídka začíná v 15 hodin. „Kromě nejrůznějších pravidelných kulturních akcí pro širokou veřejnost chystáme i červnovou oslavu Dne města. Ve spolupráci s divadelníky ze souboru Odřívous připravujeme například kostýmové prohlídky na tak trochu pohádkové téma a bude toho samozřejmě víc, ale nechci předbíhat. Další velkou akcí pak bude tradiční zámecký divadelní festival O FOUS, který zahájí v polovině září ochotníci z Nového Jičína. Jsme rádi, že bílovecký zámek zkrátka žije,“ dodává pan Valeš.

(LHa)

Řezbář Jiří Vyvial: Toto je moje cesta

Život pro něho není procesem objevování, ale procesem tvoření. Nemá žádné výtvarné vzdělání, přesto je svérázným umělcem, tvůrcem dřevěných soch a reliéfů. Otec tří dcer, charismatický rodák z Nové Bělé, kde žije a tvoří dosud: Jiří Vyvial.

A proč se věnuje právě dřevu?

„Baví mě to, naplňuje, dává možnost seberealizace. Mohu se vyjádřit a prezentovat svůj pohled, názor, postoj na cokoli dřevěnou formou, dřevěnými myšlenkami. Cítím v tom šanci na rozvoj, jak řemeslný, tak duchovní. A čím více se dřevu věnuji, tím více mě baví. Dřevo voní, má energii, je pořád živé. Fascinuje mne svou neopakovatelností, vůni, barvou, možnostmi, živou energií. Je jiné v podélném řezu, v příčném řezu. Je inspirační, stačí se dívat a nacházet, co je v něm ukryto. Dělam z lípy, olše, dubu, ořechu, třešně, borovice, aj. Každá dřevina má svou kresbu, vůni, vlastnosti, které určují, k čemu se dá použít. Do exteriéru používám nejčastěji dub pro trvanlivost. Pro reliéfy klížím fošny z lípy a nejraději dělám z ořechu pro nádhernou kresbu, barvu a možnost jemných detailů. Správná volba materiálu je základem úspěchu. Ale pro mne není důležité z jakého dřeva socha je, nýbrž jak se povedla, jaký má výraz, co vyzařuje, jak se líbí... Zkrátka a dobře, mojí touhou je vytvářet díla se silným energetickým nábojem, způsobující pocit Fajna a Úžasna...“

Vzpomněl byste si na své první dílo?

„Když nepočítám brože, prstýnky a náramky, tak to byl reliéf nazvaný "Tak si hod" - byl to vlastně terč s obličejem. Od svého kamaráda modeláře jsem dostal jedno staré dláto a slepenou lipovou desku darem, ať si z toho něco udělám. A tenhle folklor i rituál jsem už dodržel a nepřerušil řadu: také jsem daroval dláto a připravenou desku pro lepší rozjezd svému ve dřevě začínajícímu kamarádovi, pro úžasnou zábavu tvoření.“

Koho máte aktuálně za vzor v umělecké tvorbě?

„Jednoznačně je to pro mne sochař Henry Moore. Byl mým slabikářem, fascinoval mě a dokázal jsem zírat na jeho díla celé hodiny. On mne inspiroval, že bych "TO" taky mohl dělat. Z řezbářů pak byl mým vzorem František Bílek, nejen pro jeho tvorbu, ale i pro způsob života. Jinak jsem samouk. Nemám žádnou výtvarnou školu, což má své výhody a nevýhody. Nevýhodou bylo, že jsem se musel prokousávat ke známým technikám metodou pokus - omyl, což bere čas. Výhodou je, že nejsem zatížen názory na to, co umění je a co není. Tvořím pocitově, emočně, inspirován srdcem.“

Které z děl je vašemu srdci nejbližší?

„Moje úloha končí tím, že jsem dílo dotvořil. Pokaždé jsem bohatší o zkušenost, kterou jsem při tvoření nasbíral. Loučím se s díly rád a ještě radostněji se s nimi po dlouhé době na návštěvě setkávám, třeba i s údivem - tohle jsem dělal já?... Jednu favoritku jsem však měl a prodal jsem ji. Až pak se mi po ní začalo stýskat, byl to od přírody neopakovatelný kus. Z lípy staré 300 let jsem vytvořil "Věčnost“.“

Láska, Anděl, Chci tě, Touha, Milenci - ve vašich dílech se hodně objevuje téma lásky...

„Ano, lásku vnímám jako nejsilnější energii, která se nedá zatím měřit ani uchopit, natož vysvětlit. Můžeme jen konstatovat, že prostě je. Veškerá lidská činnost je založena na myšlence lásky a protipólu - myšlence strachu. Každý lásku potřebuje a vědomě či nevědomě o ni usiluje a má strach, že ona nepřijde nebo o ni přijde. Láska je téma pro všechny lidi hodně silné. Věřím, že symboly lásky i slovo láska, mají v sobě energetickou vibraci, kolem které nelze přejít bez povšimnutí.“

Jak vůbec vnímáte vlastní proces tvorby?

„Myšlenka - nápad - realizace. Hra, jak najít co ještě úplně nevím jak bude vypadat. Čas strávený se sebou, strávený se svým vědomím "Já jsem". Pocit štěstí, když "TO" najdu. Naplnění času, proč tu jsem. Tvoření je po plození nejúžasnější lidská činnost, která člověka naplňuje. Mám svobodnou volbu každým okamžikem. Zápasím s pochybnostmi, jestli jsem se rozhodl správně, jestli dojdou k tomu cíli, který by mne uspokojil. No někdy hledám hodně dlouho.“

Kolik času věnujete jednomu dílu?

„Dělám sochy v čase Kairos (čas uzrání, pozn. red.), to je optimální doba pro vznik díla.“

Není to jako v čase Chronos, kdy se počítají hodiny. Na díle pracuji tak dlouho, až jsem s ním spokojen, dříve ho nedám z ruky. Musím mít pocit, že se už nedá nic vylepšit, že je dílo v harmonii. Někdy se daří a jsem spokojen téměř ihned, jindy trvá, než naleznu "TO" správné. Přitom musím mít odvahu udělat definitivní nevratné řezy, které intuice našeptává.“

Jaké je vaše životní krédo?

„Žádné životní krédo nemám, smysl života si určuje každý sám a já ho dneska vidím v evoluci duše a ve vrcholném prožívání štěstí. Všechno je však v pohybu, všechno se mění, spousta věcí je jinak, než si dnes namlouváme. Ale zrovna dneska bych řekl: Tak to vidím, tak to slyším, tak to vnímám, tak to chci, toto je moje cesta.“

Na sny není nikdy pozdě aneb Zpověď zralejší seniorky

Nikdy ti není dán sen, aniž by ti zároveň nebyla dána moc jej uskutečnit. -- Richard Bach --

Začtete se do rozhovoru s ostravskou galeristkou Hanou Papežovou a inspiřujte se.

Hanko pověz nám něco o svých snech.

"Člověk ve zralejším věku je vděčný za každou pěknou chvíli, kdy ještě může pro někoho něco dokázat, splnit si nějaké tajné sny. Chtěla jsem být moderátorkou v rozhlase a tatínek mi tehdy řekl, že na to nemám dlouhé lokty. Měl pravdu, ale člověk se právě tím, co dělá, ty „lokty“ naučí mít, jak v mé milované kantořině, tak i v další mé oblíbené aktivitě - galerii, kde nejenom moderuji, organizuji, fotografuji..."

Jak začala tvá éra galeristky?

"Zjistila jsem, že se v Ostravě - Zábřehu bude stavět dům pro seniory a nastavila jsem si cíl - tam budu vystavovat své fotografie (už jsem se trochu více realizovala v tomto žánru a zabývala jsem se dokumentem i přírodou). Šla jsem za tím a postupně, pomalu se můj cíl i vyplnil a vznikla v G-centru galerie, která dostala název "G"."

Měla jsi nějaké dřívější zkušenosti co činnost galeristky obnáší?

"Šla jsem do toho vlastně po hlavě a s velkou naivitou. Pak jsem ale postupně začala narážet na překážky. Bylo kde vystavovat, ale jak přesvědčit seniory, když mají pár fotografií, aby vystavovali. Kde vzít odvalu a předstoupit před masu lidiček a začít povídat. Měla jsem pochybnosti, jak mne přijmou. Byly i další problémy, kde na to vzít finance a podobně... Když jsem si představila sama sebe v roli galeristky při vernisáži, honily se mi hlavou myšlenky - nevydržím stát, tak se musí dát židle do sálu, musím slyšet (ne každý senior dobře slyší včetně mne) - zajistit mikrofon, musím vidět - máme velké plátno - zajistit promítání obrazů, fotografií. Tím se i lidé zaujmou, ne každý, kdo předstoupí před publikum, umí zřetelně a hlasitě mluvit (i když si to myslí). Máme v sále shrnovací dveře, takže musí být slyšet i na chodbu. A musí být i prostor k popovídání, na chodbě je nádherné květinové atrium - takže o přestávce i nějaké to občerstvení a pohyb (co takhle si i zatančit)..."

Tak to je opravdu pořádný záběr. Kde jsi tedy čerpala zkušenosti?

"Když jsem chystala první vernisáž, řekla jsem si, samo o sobě nic za mnou nepříjde, proto musím, za tím co chci docílit, dojít. Běhala jsem po vernisážích v Ostravě, nabízela pozvánky, zvala, oslovovala s obavou vystavující, muzikanty, zajímavé lidi a chodila s otevřenými očima. Vracela jsem se na místo činu a chybělo mi ještě to nejdůležitější - na čem vystavovat. A zase problém - s malým finančním obnosem jít do Ikea a hledat rámy, které by se do našich skromných prostor vešly (později už úsměvná, naivní záležitost)."

Foto z cyklu Kde domov můj

A pak už přišly první výstavy, vernisáže...

"Ano, galerie byla na světě a stále nemám ty hlavní aktéry - vystavující. Oslovuji, přesvědčuji a přesvědčuji. Nakonec v tom plavu sama, hledám ve svém "pomyslném šuplíku" a pomalu chystám vlastně svoji první výstavu. Výstavu jsem složila z mých fotografií krajiny a oblíbených stromů v krajině i okolí Ostravy. A ještě sehnat tým lidí, kteří by pomohli instalovat, připravit sál k sezení, připravit aparaturu s mikrofonem, flešku s nahrávkou a dobrého muzikanta, který nás vezme "za srdíčko" a je to.

A konečně to přišlo. Nastal den "D" a galerie se 22. listopadu 2007 otvírá. A jelikož jsem žena činu, pozvala jsem si i patrony ze známých osobností, kteří pro nás něco znamenají nebo mohou znamenat. Uvádí mne moje bývalá paní ředitelka, na jejíž škole jsem učila. Ona tam založila také galerii, a která mne právě nadchla pro tuto krásnou činnost. Sál byl plný zvědavých lidiček, co dokážu a nepřeborná řada lidí s kytkami a odměnou pro mne. I v noci se mi zdály oblačkové sny. Moje první výstava v galerii! Jsem nesmírně šťastný člověk! A život plyne dál, za dobu existence galerie jsem již měla 11 výstav."

Ale jak už víme, galerie "G" je dnes známá a vystavujících už byla celá řada...

"Postupem času přicházeli vystavovat i známí umělci. Můj "výstavní sen" se stal skutečností. Ale stále mne napadají další a další náměty: co třeba představit vedle výstav dámy, které mají co ukázat, nabídnout např. malířky, fotografky, cestovatelky, zpěvačky, výtvarnice, dětské i dospělácké pěvecké soubory, různé hudebníky.

Můj scénář se stále naplňuje a stále máme co ukázat nadšenému publiku. Přesvědčuji i nadšené fotografy, aby sáhli do "uměleckého archivu" a předvedli své umění. Daří se. Moje přání je naplněno až po okraj. Za tuto práci jsem také obdržela v roce 2014 titul Seniorka roku města Ostravy."

Dnes Hana Papežová v galerii představuje velkou plejádu osobností, kteří návštěvníkům přinášejí radost.

S galeristkou Hanou Papežovou rozmlouvala Ludmila Holubová

Dvoustránka Krajské rady seniorů

Vážené seniorky, vážení seniři,

dovolte mi, abych se s vámi podělil o své postřehy z průběhu prvního půlroku 2019 a informoval vás o dalších akcích v druhém pololetí.

V novém roce 2019 jsme začali pracovat podle schváleného Plánu činnosti a čekali jsme na přidělení dotací Moravskoslezského kraje, našeho hlavního partnera pro zabezpečení činnosti krajské rady seniorů, k našim stěžejním akcím roku - krajským sportovním hrám seniorů (dále KSH) v Třinci a k oslavám Mezinárodního dne seniorů (dále MDS) v Bohumině. Obě žádosti o dotace z dotačního Programu na podporu zdravého stárnutí v MSK v roce 2019 nám zastupitelstvo kraje v měsíci březnu schválilo a my jsme se urychleně pustili do organizace KSH.

Počátkem měsíce května jsme uzavřeli přihlášky seniorů-sportovců obcí a měst kraje a číslo zájemců se zastavilo na 398 seniorech. To nás do značné míry překvapilo, ale zároveň i potěšilo. Jsme rádi, že seniři kraje projeví takový zájem a přidělali nám krásné starosti. Zajistit svozové autobusy, přehodnotit organizaci disciplín, u některých jsme museli zdvojit stanoviště, zabezpečit více rozhodčích, atd. Museli jsme přistoupit i k tomu, že ti závodníci, kteří se přihlásili na všechny disciplíny, dostali statut VIP, což v praxi znamenalo, že měli přednost na stanovištích disciplín před jinými závodníky, kteří startovali jen v několika disciplínách.

Toto opatření bylo přijato především proto, aby jsme včas mohli vyhodnotit víceboj a jednotlivé disciplíny později. V době, kdy budete číst tyto informace, budeme mít sportovní hry za sebou (29. května 2019) a doufám, že úspěšně, protože organizačně jsme udělali vše potřebné pro bezproblémový průběh.

V současné době (červen) připravujeme širší výběr nejlepších sportovců, který zúžíme na 10 seniorů, z nichž 8 bude reprezentovat kraj na celostátních mezinárodních sportovních hrách seniorů RSČR v Českých Budějovicích. V měsíci červenci a v září se zúčastníme celoslovenské športíady bratrské organizace AkSen - pravděpodobně v Piešťanech.

Na našich webových stránkách jsou další 3 akce, které chceme v druhé polovině roku organizovat. Především jsou znovu vyhlášeny kampaně 2019 o neaktivnější seniorskou a proseniorskou organizaci a MěRS a obec, město seniorům nejpřívětivější. Budeme rádi, když si prostudujete kritéria a postupně svou organizaci nebo klub seniorů či svou obec, město do kampaně přihlásíte. Výsledky bude vyhodnocovat nezávislá agentura, která potom navrhne krajské radě umístění jednotlivých přihlášených. Oficiální výsledky budeme vyhlášovat v rámci oslav MDS 1. 10. 2019 v Bohumině. Oslavy MDS jsou druhou akcí, která je na webu, a na kterou bych vás chtěl pozvat. Ve městě Bohumín jsme vybrali největší možný sál v Penzionu "U zeleného dubu", který má však kapacitu jen 200 míst. V pozvání, která je zveřejněna na webových stránkách, jsme si vymínili jako organizátoři možnost případně redukce nahlášených počtů účastníků. Jde o to, aby nám 2 nebo 3 velké organizace nezaplňovaly sál a na další by nezbylo místo. Důležité bude se včas přihlásit a případnou redukci počtů se dozvíte s tím, že

zaplacené peníze přebývajících přihlášených účastníků budou vráceny zpět na váš účet. Doufám, že chápete, že jsme museli k tomuto opatření přistoupit, protože jinak by jsme to organizačně v Bohumině nezvládli.

Děkuji vám za pochopení! Oslavy proběhnou jako vždy ve dvou blocích - dopoledne návštěva pamětihodností kraje a odpoledne po obědě vlastní oslavy s programem.

Apeluji na všechny organizace a kluby seniorů kraje, aby Mezinárodní den seniorů 1. října důstojně oslavili ve svých obcích a městech společně ve spolupráci se zástupci místních správ!

Předpokládám, že při čtení našich webových stránek jste "narazili" i na pozvánku pro odvážné seniorky k soutěži "Miss babča". Je to zajímavá a jednoduchá soutěž se spoustou zábavy a jsem přesvědčen, že se v rámci kraje najdou seniorky, které se k soutěži přihlásí. Termín přihlášek do 10. 6., podmínky a průběh soutěže jsou napsané ve vlastním článku na webu. Novum oproti létům minulým je to, že krajská rada seniorů vítězku soutěže vyšle na celostátní finále "Babička roku 2019" RSČR v Olomouci, kde bude reprezentovat Moravskoslezský kraj. **Tedy obavy a ostych pryč a hurá do soutěže!!**

Na závěr mého příspěvku chci ještě vzpomenout dvě akce, i když budou až v závěru roku. První akcí je výstava "Život bez bariér", kterou ve dnech 4.-6.10.2019 bude organizovat výstaviště Černá louka v Ostravě a KRS MSK bude v některých oblastech života na výstavě spolupracovat.

Druhou akcí je naše soutěž tříčlenných družstev ve všeobecném znalostním kvízu, který bude navazovat na úspěšnou soutěž, kterou jsme organizovali v loňském roce u příležitosti oslav 100. výročí založení samostatného Československa. Propozice, místo a čas upřesníme na webových stránkách. Soutěž by měla být v závěru měsíce října nebo počátkem měsíce listopadu.

Jedním z hlavních úkolů KRS MSK je zapojit do společné činnosti s výměnou zkušeností, navázáním nových přátelství, kontaktů, co největší počet organizací a klubů kraje. Dne 20. 6. organizujeme první společné jednání krajské rady seniorů se zástupci klubů a organizací, které jsou členy krajské organizace RSČR. V současné době je počet těchto organizací a klubů 37. V dalším období chceme oslovit a zorganizovat setkání po okresech se všemi organizacemi a kluby seniorů, které budou mít o setkání zájem. Myslím si, že tímto opatřením se může rozšířit členská základna krajské organizace RSČR a může dojít k dalšímu zatraktivnění a zaktivnění činnosti organizací a klubů kraje především v oblasti volnočasových aktivit seniorů.

Úplným závěrem chci všem seniorům a čtenářům čtvrtletníku SeniorTip popřát do další části roku příjemné prožití letní sezóny a podzimu roku 2019 a především pevné zdraví, hodně štěstí, pohody a optimismu, hodně chutě a elánu do další vaší seniorské činnosti s mnoha zajímavými akcemi!

Ing. Pavel Gluc, předseda KRS MSK
webové stránky: www.ms-seniors.cz

Moravskoslezského kraje

Kluby seniorů a jejich činnost ve městě Ostrava

Dalším regionem v kraji, který chceme čtenářům přiblížit, je město Ostrava. Na radosti a strasti seniorských organizací a klubů ve městě jsme se zeptali předsedy Koordinačního centra seniorů Ostrava (dále KCSO) RNDr. Jiřího Kováře.

Máte zjištěno, kolik klubů ve městě Ostrava působí?

"Záleží na tom, co považujete za klub. V Ostravě existují seniorské spolky jako samostatné právnické osoby; většinou fungují jako vzájemně prospěšné, některé zčásti působí i jako obecně prospěšné. Dále různá sdružení bez právní subjektivity (to jsou ty kluby seniorů) při odborových organizacích (jedna část) anebo místních samosprávách (druhá část). Obdobnou činnost (aktivizaci seniorů) vykazují i domovy pro seniory, některé církve apod. Počet neznáme a víme, že se v průběhu doby mění, což je především generační záležitost. V KCSO je v současné době sdruženo 27 seniorských organizací."

Lze nějak koordinovat spolupráci mezi jednotlivými kluby? Co všechno děláte pro to, aby aktivních seniorů neubývalo a naopak se mohli cítit ve svém městě potřební s kladným přístupem k životu?

"S ohledem na různost organizačních forem a škálu zájmů jen obtížně. Aktivních seniorů neubývá; pouze malá část je ale ochotna se organizovat, a z nich jen zlomek v seniorských hnutích. Jinak máme nespočet chatařů a chalupářů, turistů, cykloturistů, mototuristů a jiných sportovců, šachistů, sběratelů. Je to generace, které se schůzování, placení příspěvků a (formální) vykazování činnosti v minulosti zprotivělo a ke spolkovým a podobným aktivitám je nedostaneme. Problém má i svou ekonomickou stránku - pokles životní úrovně s přechodem do důchodu zatlačuje spoustu z nich do (levnější) pasivity.

Kluby fungují v intencích svých zřizovatelů a sponzorů - jak podniků, tak obvodů, což spolupráci silně podvazuje. Obecným, ale podstatným rysem současné situace je praktické vytěsnění seniorů z politiky - senioři ve volených funkcích jsou naprostou výjimkou. O nějaké gerontokracii si můžeme jenom nechat zdát. Ostrava je město s tradicí koordinování alespoň části seniorských aktivit ve státě spíše výjimkou."

Zájezd - Skanzen Rymice - Soubor lidové architektury

Využíváte nabídek KRS MSK a zúčastňují se senioři krajských akcí?

"Ano samozřejmě, naši členové se zúčastňují rádi všech realizovaných akcí ať už to jsou sportovní hry, oslavy Dne seniorů a další. Setkání s ostatními členy klubů při takových akcích v kraji vítají a navazují při tom i cenná přátelství."

Sportovní hry seniorů - Ostrava - areál Varenská ul.

Jaká je spolupráce na úrovni místní samosprávy?

"Ostrava má specifické postavení obce s dvoustupňovým řízením. Obvody vesměs specifika seniorů reflektují, i když po svém. Na úrovni vedení města je patrná snaha opírat se dlouhodobě ve svém rozhodování alespoň o tu část seniorů, s níž lze inteligentně komunikovat (viz Rada seniorů Statutárního města Ostravy)."

Zasedání Rady seniorů Statutárního města Ostravy, kde senioři spolu s vedením města řeší aktuální otázky a potřeby seniorů.

Co by se dalo zlepšit v práci mezi seniory?

"Krátkodobě lze zatraktivnit aktivity seniorů vyššími objemy vkládaných financí z veřejných rozpočtů. Tím by bylo možné konat více akcí, které by aktivizovaly seniory k účasti. Řešení je ale spíše dlouhodobé. Pokud se dnešní padesátiletí nenechají dnešními třicetiletými vytlačit z veřejného života, můžeme se dopracovat k modelu občanské společnosti, v němž jsou specifické potřeby seniorů vyvažovány mezi-generačními aktivitami."

Mezigenerační vztahy jsou v současnosti vnímány jako nepříteli harmonické. Od sociologů a psychologů slyšíme o vzájemném nepochopení a zejména o neschopnosti vcítit se do potřeb a problémů druhých. O tom, jaké vztahy panují mezi prarodiči, rodiči a vnoučaty v jednotlivých rodinách rozhoduje celková atmosféra i historie těchto rodin.

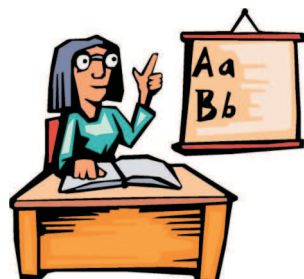
Vztahy mohou být ovlivněny věkem, životními zkušenostmi rodičů, dětí, vnoučat - jejich odlišnou rolí v rodině, kulturními vzory a stereotypy. Stejně tak je ale vztah závislý na osobních vlastnostech a přístupech lidí. Jsou dány mnoha faktory, které stojí za pozornost. Jejich pozitivní vývoj ovlivňuje výchovu a formování osobních vlastností a znalostí nejmladší generace.

V rámci ročníků ankety Senior roku vyhlásilo město Ostrava také literární soutěž pro žáky 5.-9. ročníků Základních škol - např.

na téma „Jak vnímám svou babičku, svého dědečka?“ Do soutěže bylo zasláno množství slohových prací, z nichž vám některé v tomto vzpomínání přibližujeme.

Moje babička Maruška

Tuto slohovou práci věnuji své babičce Marušce a chci jí tímto poděkovat za to, že je, protože bez ní by můj život nebyl tak barevný, jaký je.

Moje babička se jmenuje Marie a je jí 72 let. Ale kdybyste ji viděli, jistě byste jí tolik let neřekli. Vypadá totiž stále jako mladice. Teď si už užívá zaslouženého důchodu a jak s oblibou říká, je moc ráda. Když ještě pracovala, měla hezké povolání učitelky na prvním stupni. Většinou učila prvňáčky

a druháky. Působila na několika školách v okolí Opavy a později v Ostravě. Pěknou řádku let strávila na naší škole, takže ji důvěrně zná a máme tak jedno velké společné téma. I když se škola od té doby, kdy tam učila moje babička, hodně změnila, dost věcí je stejných. Třeba zkoušení. To byste nevěřili, kolik věcí si babička ze školy pamatuje! A tak mne často při návštěvě zkouší nebo mi vysvětluje, když něco nevím úplně přesně. Ale do žákovské knížky mi známky nepíše! Střejda mě vždycky zlobí a říká, že bych měla trojky jako on, když ho babička učila. Jenže babička je fajn a určitě nedávala horší známky než dvojky. Na to se jí musím příště zeptat.

Babička velmi ráda čte knížky, luští křížovky a vůbec dělá ty věci co většina seniorů. Ale nemyslím tím běhání po obchodech, to jí nebaví a říká, že je to pro ni za trest. Chodí s kamarádkami občas na káfičko nebo spolu vyrazí na výlety. Protože má chalupu, tráví hodně času na ní. Má tam pár záhonků, stromů, ale hlavně svatý klid. Tedy jen do doby než přijede naše rodinka nebo strýc se sestřenicí Eliškou a bratrance Vaškem. To pak babička dovede být i pěkně naštvaná, urážlivá či tvrdohlavá. Ale většinou je spíš hodná, usměvavá, ráda pomůže a umí naslouchat. To si pak pěkně babsky popovídáme. Mám ji moc ráda a už jsem s ní mnohé zažila. I když je babička starší, jezdily jsme o prázdninách na kole, chodila se mnou plavat k tetě na bazén nebo jen tak pěšky do lesa na procházku. Večer jsme hrály karty, luštily křížovky nebo se navzájem učily spoustu nových věcí. Já jsem babičku učila dělat zeleninový salát ze sýru Cottage,

protože babička nerada vaří. A naopak babička mě učila háčkovat. Jenže mi to moc nešlo. V zimě neváhá babička sednout s námi na boby, ale na lyže si už netroufá. Já si myslím, že by zvládla i ty lyže. Pomaleji, ale jela by, když to uměla jako mladá.

Ještě vám napíšu něco o babiččiných oblíbených věcech. Babiččina nejoblíbenější barva je modrá a moc jí sluší. Její oblíbené jídlo je svíčková na smetaně s brusinkami a citronem. Její oblíbené roční období je jaro, protože může vyrazit zase na chalupu. Ráda má ještě dechovku nebo písničky z našeho sboru, kam chodím zpívat. Babička nevynechá jediný náš koncert. Moc se jí to líbí a vždycky nás pochválí, že nám to pěkně zpívalo. Tím potěší nejen mne, ale také pana sbormistra.

Prostě moje babička je prima. Asi jako většina babiček, ale to moje je o chlup lepší.

Ještě se s Vámi podělím o jeden příběh, který jsem zažila s babičkou jako malá. Byly mi asi čtyři roky a babička se domluvila, že mne vezme na velký výlet. Bylo to poprvé, kdy jsem jela sama s babičkou.

Bez maminky a tatínka, na celý týden, a tak daleko. Jely jsme do Žamberku k sestřenicí od babičky. Mamka mne budila, když byla ještě velká tma a zavezla mě na

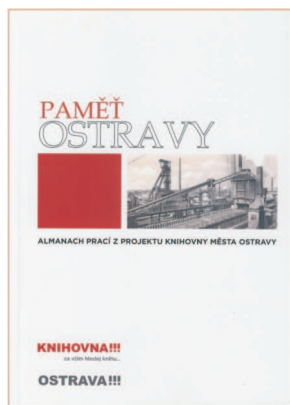
autobusové nádraží. Tam už nás vyhlížela netrpělivě babička, která měla strach, jestli jsme nezaspaly. Jakmile na zastávku dorazil velký autobus, zamávala jsem mamce a vyrazily jsme s babičkou vstříc dobrodružství. V dětství jsem obvykle velký kus cesty prospala. Ale když jsem se probudila, už mě šimralo sluníčko, které krásně hřálo.

Protože cesta byla dlouhá, měli jsme i jednu velkou přestávku. Jako ve škole. Pan řidič nám dal půl hodiny na toaletu a na protažení těla. Nám se s babičkou chtělo moc na záchod. Hledaly jsme ho, ale nikde nic nebylo vidět. Až jsme našly blízko zastávky restauraci. Šly jsme na toaletu, jenže ta byla zamčená. Pan číšník nám sdělil, že je jen pro hosty, a že si musíme něco objednat. Babička tedy rychle požádala o Sprite a už jsme letěly s klíčkem na toaletu. Poté jsme rychle vypily limonádu a horem pádem jsme utíkaly zpátky k autobusu. Naštěstí jsme to všechno stihly. Pak už cesta uběhla rychle a dorazily jsme do Žamberku. Tam nás čekala sympatická plnoštíhlá paní, která měla na jedné ruce pouze čtyři prsty. To mě zaujalo. Byla to shodou okolností sestřenicí mé babičky. Byla velmi vtipná a sršela humorem. Doma měla menší hospodářství, tudíž jsem si mohla hrát s králíčky, na dvoře pochodovala malá kuřátka s krůtami. Krůt jsem se ale bála. S babičkou jsme podnikaly různé výlety po okolí a celý týden utekl jako voda. Než jsme se nadály, opět jsme seděly v autobuse a jely domů. Raději jsme cestou zpátky moc nepily, abychom nemusely znovu kupovat limonádu.

Konečně jsme byly zase v Ostravě. Viděla jsem za sklem autobusu svou milou maminku. Vzala jsem si batůžek a šla ke dveřím. Babička brala tašky, a protože byla skloněná a pan řidič ji v zrcátku neviděl a mě přes velké sedačky taky ne, myslil si, že už všichni vystoupili, a zavřel dveře. Já jsem se hrozně lekla a začala jsem brečet, že už chci za maminkou, že nechci znovu na výlet. Tehdy jsem opravdu hodně plakala a zlobila se na babičku, že jí to sbírání zavazadel tak dlouho trvalo. Dnes už se tomu s babičkou jen smějeme a vzpomínáme, jak jsme byly velké-malé cestovatelky. Taková je moje milovaná babička, kterou máme všichni moc a moc rádi.

Barbora Polzerová, ZŠ Ostrčilova 1, Ostrava

Pamětníci, vzpomínejte! Vzpomínky, které si nosíme v hlavě mají jednu nevýhodu, dokud je nenapišeme na papír nebo nevyprávíme, nemůže do nich nikdo nahlédnout. Je velká škoda, odcházejí-li do nekonečna s námi, aniž by zkušenosti, poučení i radost byly odevzdány jiným. Tentokrát nahlédněte do příběhů z publikace projektu **Knihovny města Ostravy** nazvaného **Paměť Ostravy**.

* * *

Centrum Ostravy - vzpomínky na léta 1955-1970

V roce 1955 jsem začala studovat Pedagogickou školu pro vzdělání učitelů národních škol v Ostravě, Českobratrská ulice. Denně jsem dojížděla tramvají do centra, které pro mě začínalo náměstím Dr. Edvarda Beneše, jehož středem byla TEXTILIA, později přejmenovaná na Ostravica.

Byl to opravdu módní dům. Měl krásný interiér, zboží předních českých i slovenských oděvních závodů. V přízemí byla oddělení dámského a pánského prádla, košilí, klobouků, svetrů a kabelek. V suterénu bylo oddělení bot. Měla jsem odtamtud i několikrát krásné střípky. Točitým schodištěm jste se dostali do dalšího patra. Procházelo se ovšem přes bufet, který lákal výbornými obloženými chlebíčky, kávičkou se šlehačkou a samozřejmě i zákusky. Nedalo se nezastavit. Následovalo patro s látkami a dámskou i pánskou konfekcí. V tomtéž patře byl i salónek, který nabízel nejmódnější zboží z dovozu.

Z "textilky", jak jsme tehdy říkali, se vyšlo dalším vchodem na Smetanově náměstí u divadla. Divadlo Zdeňka Nejedlého, jak zněl tehdejší název, mělo velkou návštěvnost. Vždyť tady působili dirigenti Rudolf Vašata, pěvecké i herecké hvězdy: Ludmila Dvořáková, Věra Heroldová, Zdeňka Diváková, Maria Tauberová, Jan Hlavsa, Jiří Herold, Čeněk Mlčák, Václav Bednář, Lubomír Procházka a další. Výborná byla i činohra s pány Jiřím Adamírou, Miloslavem Holubem, Josefem Langmillerem, Radimem Kovalem a dámami Vlastou Vlasákovou, Boženou Böhmovou, Ljubou Benešovou a dalšími. Balet pod vedením baletního mistra pana Emericha Gabzdyla a jeho nástupce Alberta Janička se sólisty Martou Drotnerovou, Lídou Raškovou, Julií Jastřemskou, Jarmilou Hylasovou-Kovalovou, Ivanem Hurychem, a dalšími.

O představení býval takový zájem, že jsem chodila stát frontu na vstupenky pro své rodiče v neděli dopoledne měsíc předem. Já sama jsem měla studentské předplatné do obou divadel - Zdeňka Nejedlého a Jiřího Myrona. Tam jsem zase viděla hrát a zpívat členy operety paní Zdeňku Poláčkovou, Jiřinu Hruškovou, Liběnu Astrovou, pány Josefa Kobra, Kostu Holubáře, Karla Šípa, Stanislava Procházku, Adolfa Minského a další členy operety pod taktovkou Vladimíra Brázdy v choreografii Emericha Gabzdyla.

Naproti Textilii - Ostravica je dodnes hotel Palace. V jeho nejhezčí části - kavárně se secesním nábytkem, lustry i obložením stěn je v současné době autosalon! V kavárně hrála každý večer k tanci živá hudba. V hotelu byla pěkně

zařízená restaurace, ve které byly pořádány různé gastronomické akce. Součástí hotelu byla vinárna Bocaccio také se živou hudbou a houslistou, který zahrál na přání "do ouška". Do kavárny a zejména do vinárny nebyl vpuštěn nikdo bez saka a vázanky. Při posezení u hudby jsme se u stolu mohli bavit, protože jsme nemuseli hudbu přerušovat, a pokud jsme šli tančit, věděli jsme, s kým tančíme. Dobře, že alespoň část hotelu naproti divadlu, kde bývala vinárna a kavárna Opera, později stylová Sakura, je dnes studentským kampusem. V centru byly další kavárny se živými hudbami jako Fenix, Elektra i Polský dům. Večer byly plné hostů. Bylo zde i několik kin: Elektra, ve kterém bylo i kino Čas. Hrál nepřetržitě celý den. Vesmír - premiérové kino, kde se promítaly i kvalitní zahraniční filmy s vynikajícími herečkami a herci jako byli: Sophia Loren, Gina Lollobrigida, Claudie Cardinale, Raquel Welch, Jean Gabin, Gerard Philip, Alain Delon, Sean Conery, Robert Redford a další. Viděla jsem filmy např. Kleopatra, Tichý Don, Godzilla, Mzda strachu, Jeřábi táhnou, Flying cliper a jiné. Dalšími kiny byly Oko, Alfa a Odeon. Kina patřila k oblíbené zábavě Ostraváků i proto, že vstupenky byly levné. Pokračuji po ulici Zámecké kolem hotelu Imperiál k dalším obchodním domům. Byly to Bachner - později Horník a Chamrád - Rozvoj. Na náměstí u divadla byl ještě Brouk a Babka - Ostravanka. Všechny nabízely dostatek zboží poněkud levnějšího než Módní dům Ostravica.

Přijedeme-li na dnešní Masarykovo náměstí (tehdy Lidových milicí), stála tam místo sloupu svatě Trojice socha milicionáře. Nestál zatím PRIOR. Na rohu kde je dnes KFC byl mléčný bar s prodejem obložených chlebíčků a různých salátů. Dům obuvi Baťa byl až do 2. poschodí plný bot, kabelek a jiného koženého zboží. Za Baťou stojí bývalý, rovněž přepychový, obchodní dům ASO, dnes sídlo VZP. Nesmím zapomenout na nově postavený Dům potravin na ulici 28. října. Chlebíčky a jiné prodávané delikatesy lákaly ke koupi. Já jsem měla nejraději humrový chlebíček a zákusek Den a noc. U muzea na rohu bylo loutkové divadlo. Na druhém rohu prodejna starožitností Juvelia, kde se dalo koupit i orientální zboží. Vedle ní v 1. poschodí bylo divadlo hudby. Poslech moderní hudby provázely slovem Dagmar Dvořáčková (později televizní hlasatelka) a Pavla Pešatová.

Jiráskovu náměstí nikdo neřekl jinak než KUŘÍ RYNEK. Tam mě fascinovala prodejna DÍLO, která vystavovala a prodávala obrazy současných malířů. Chodila jsem na vernisáže a dokonce na některých jako studentka přednášela. Poznala jsem tak díla malířů - Drhy, Tomka, Hýži, Hýžové, Sivka, Kučery, Krystyna, Javůrka, manželů Gabánkových, Holase i operního pěvce Procházku, dále sochařů a keramiků Gajdy, Krystynové, Servátkové, Kutalka, Rybičky a jiných umělců. Díla se kupovala na splátky, a kdo byl členem Klubu výtvarných umělců, dostal každoročně nějakou uměleckou věc zdarma darem. Zakončím své vzpomínání u monstrózní megastavby zvané Karolina. Je dobře, že vznikla. Vyčistila špinavé prostředí centra města po koksově Karolina. Přála bych si ale, aby ožily i ostatní části Ostravy, které jsou dnes vybydlené. Kanceláře firem, které obsadily byty řady obyvatel, oživení centra Ostravy nevyřeší.

Jana Kašingová *1941

Připomínáme, že do dalších příběhů uvedených již ve dvou publikacích "Paměť Ostravy" se můžete začíst v Knihovně města Ostravy a jejích pobočkách.

Máte-li chuť se připojit - vzpomínejte, pište. Pro další období Knihovnu města Ostravy zajímají Vaše zážitky v oblasti kultury a sportu, vzpomínky na výjimečné osobnosti, či na svou vlastní aktivní účast v těchto oborech.

Služby pro potřebné

Tento titulěk může být i trochu zavádějící, neboť každý z nás občas "něco" potřebuje. Někdo peníze, jiný zdraví, další třeba pomoc při zvládnání každodenního života. A právě na to poslední můžeme dnes navázat. Zaměříme se na HAVÍŘOV - MĚSTO MLADÝCH. Toto krásné pojmenování ovšem patřilo městu tak před 60 lety. To jsme se do rozestavěných domů radostně stěhovali. Měli jsme byt!!! Byli jsme mladí, plní elánu a radosti ze života a také chuti něco ve svém novém městě dokázat. Muži třeba na okolních šachtách, ženy při výchově dětí a v lehčích zaměstnáních v nových obchodech či později v odděleních nové městské nemocnice.

Dnes je ovšem onen pěkný, dávno dostavěný Havířov plný zeleně, městem penzistů. Mladí, kteří sem přišli žít a pracovat, najednou zestárli... Před 60 lety bylo vzácností potkat třeba v městském autobusu starého člověka s hůlkou. Dnes je těch "hůlek a berlí" polovina autobusu a každý, kdo se jen trochu dívá kolem sebe, to musel zaznamenat.

A tím jsem se dostala k jádru dnešního povídání s panem Ing. Milanem ČERNÝM, ředitelem Sociálních služeb města Havířova (dále SSMH). Tento muž se nelehké funkci ředitele této potřebné organizace věnuje od jejích počátků, tedy již plných 25 let. A právě toto výročí SSMH letos slaví; nikoli tancem a šampaňským, ale plány pro budoucí léta, zlepšováním služeb a zvyšováním odborností svých zaměstnanců. Jde především o zdravotní sestry, ale i další potřebný personál ve všech 15 registrovaných a 4 neregistrovaných činnostech - ve zdravotních, sociálních a pečovatelských službách.

Práce v této oblasti je, už vzhledem ke složení obyvatelstva, víc než dost. Vyjmenovat všechny činnosti SSMH by zabralo hodně místa, a tak zmíníme alespoň některé z nich. Zajímalo mne, zda tady "nebojují" s nedostatkem pracovníků. Pan ředitel mne ujistil, že momentálně mají personálu tolik, kolik ho potřebují. A to je moc dobře. "Stále je ale nutné zvyšování odborností všech, protože vše se rychle posunuje dopředu a SSMH chtějí opravdu dobře "sloužit". Navíc si cením toho, že jako jedna z mála organizací tohoto typu poskytujeme jak sociální, tak i zdravotní péči...", dodává.

A to je dobrá zpráva pro staré, případně různě postižené lidi, že mohou prožívat už tak těžký osobní život doma. Ne každý doma pečující člověk chce svého blízkého umístit do domova důchodců nebo podobného zařízení. Tomu právě napomáhá Centrum pro rodinné pečující. Zřídila ho Česká asociace pečovatelské služby a terénních služeb ČR. Takzvaně na zkoušku byla pro tuto činnost vybrána dvě města: Uherský Brod a Havířov. Činnost CENTRUM zahájilo loni v dubnu. Od té doby se v jeho prostorách na Moskevské ulici v Havířově-Městě vystřídala velká řada těch, kteří potřebují poradit v různých záležitostech týkajících se nejen péče, ale třeba i úředních úkonů. Někdy je to pro mnohé pečující nelehký oříšek. Přednášky odborně vedené empatickými pracovníky a sdílení starostí se svými rodinnými příslušníky postiženými špatnou pohyblivostí, slepotou nebo dalšími problémy a nemocemi, jsou velmi cenné. Pečující v rodině si této služby velice cení. Mnohdy právě díky takto získaným znalostem odlehčují domovům důchodců, kde je permanentní nedostatek volných míst.

Nikoho nepřekvapí, že nepřetržitě pečující člověk ztrácí časem nejen nervy, ale i chuť do života. Takovému stavu je třeba čelit. V tom může pomoci další zařízení na Moskevské ulici, takzvaný "respit". Jedná se o odlehčovací zařízení pro unavené pečující. Mohou sem dát své blízké bez obav (samozřejmě za úplatu) na týden, měsíc nebo i déle, a tak si zajistit pro sebe chvíli odpočinku a klidu na "běžný život". Po dlouhé době si tak může rodinný příslušník třeba zajít s přáteli na kávu, do bazénu, do tělocvičny či za kulturou.

V respitu pracují velmi zdatné a odborně vzdělané sestry, které pomohou při všech denních činnostech, včetně hygieny, podání stravy či léků. Sestry jsou přítomny i v nočních hodinách, což je pro mnohé důležité. Služba je to velmi náročná, ale rodina se může spolehnout, že o jejich rodinného příslušníka je dobře postaráno, a že je zde spokojený. Za tuto činnost patří respitu veliký dík. V přízemí budovy je i denní stacionář, který navštěvují ti, kdo dobře chodí, vidí a nemají velká omezení. Je postaráno o jejich dovoz a odvoz speciálními auty, ve stacionáři je zajištěna strava, zábava i venkovní aktivity.

SSMH mají na starosti také rozsáhlou terénní službu, kterou využívá stále více klientů. Jde nejen o odběry krve, ale i další úkony v domácnosti. Další aktivitou jsou domácí ošetrovatelské služby.

Všechny zmíněné služby jsou pro stárnoucí Havířov důležité stejně jako hřiště a sportoviště pro mladé. Toto vše si jistě uvědomuje i současné vedení města, i když svým věkovým složením zatím o pomoci sociálních služeb nebo o umístění v domovech důchodců uvažovat nemusí. Ale ta doba přijde jako u každého lidského jedinca a skvěle fungující sociální služby budou i pro ně "darem z nebes".

Hana Kuchařová

Je nám osmnáct - Podané ruce k ruce

Podané ruce - osobní asistence již osmnáct let pomáhají lidem s postižením a seniorům. Neuvěřitelných osmnáct! V březnu roku 2001 se členové spolku Podané ruce, o.s. rozhodli, že budou naslouchat spoluobčanům s handicapem a budou jim také pomáhat, a to službou osobní asistence. Tehdy to nebyla běžně využívaná ani známá služba. Nebylo to jednoduché, ale podařilo se a Podané ruce - osobní asistence mohly začít v květnu 2001 poskytovat osobní asistenci. S nadšením jsme se vrhli i do prosazování služby v institucích a propagaci zatím ne tolik známé formy pomoci.

V první výroční zprávě za rok 2001 jsem napsala do výroční zprávy: „Osobní asistence je služba velmi potřebná, dosud postrádající legislativní krytí, a tím i obtížně zařaditelná do tolik potřebného finančního toku. Nenechme se ale odradit, bez bolesti se přece nerodí nic, ani dobré nápady. Mnoho lidí nás potřebuje, mnoho lidí nám fandí i pomáhá. Srdce máme všichni otevřené pro ty nejpotřebnější...“

Poslední dvě věty určitě stále platí, i když v současné době máme zase jiné problémy - např. se sháněním tolik potřebných zaměstnanců. Věříme, že v dalších letech budeme stále organizací, která je přínosem a oporou našim klientům i jejich rodinám. Dovolují si ukončit citátem z jednoho z mnoha děkovných dopisů, které dostáváme: „Vážená paní ředitelko, velmi si cením, že Vaše organizace pomáhá rodinám v jejich těžké situaci, aby milovaný člověk mohl prožít své dny v kruhu rodiny. Moc děkuji za vstřícné jednání, práci s úsměvem...“ Také my bychom chtěli poděkovat - našim klientům, jejich rodinám, našim zaměstnancům a také všem, kdo nás podporují a pomáhají nám pomáhat! Jmenovitě bychom chtěli poděkovat statutárním městům Frýdek-Místek, Havířov, Ostrava a městským obvodům Ostrava-Jih, Ostrava-Hrabová a Ostrava-Poruba.

Čas neuvěřitelně běží. A těch krásných a hlavně velmi plodně využitých osmnáct let nám všem pomohlo profesionálně dospět. I samotná organizace vyrostla, zmoudřela, vypracovala se. V současné době jsme jedním z největších poskytovatelů osobní asistence v České republice. Službu poskytujeme nejen ve Frýdku - Místku a nejbližším okolí. Máme pobočku v Ostravě, ve Zlíně pro obyvatele Zlínského kraje a v Prostějově pro Olomoucký kraj. Zveme vás na naše webové stránky, kde se o nás dozvíte více: www.podaneruce.eu. Po celou dobu usilujeme o to, aby naše služby, které poskytujeme klientům s omezenou soběstačností z důvodu věku (seniorům) nebo postižení, byly kvalitní a profesionální. Pomáháme potřebným lidem od jednoho roku věku žít běžným životem a zůstat v domácím prostředí, dojíždět si na procházku, na nákup, k lékaři, za sportem či za kulturou.

Osobní asistent či asistentka pomohou při osobní hygieně, oblékání, pomohou s pohybem, přípravou jídla, s úklidem domácnosti, pohlídají pitný režim apod. Mohou poskytnout společnost ve volném čase - přečíst knihu, zavzpomínat u fotografií rodiny, shlédnout film či seriál apod. Jejich pomoc může být pestrá a přizpůsobená individuálním potřebám. Sociální pracovníce s klientem probere potřebný rozsah služby, její délku, pravidelnost podle potřeby konkrétního klienta a domluví její realizaci. Službu osobní asistence poskytujeme až 7 dnů v týdnu, 24 hodin denně.

Přejeme k osmnáctinám všem z organizace Podané ruce - osobní asistence hlavně hodně zdraví. Přejeme radost z pomáhání, stálou pozitivní energii. Klientům i jejich rodinám stále někoho spolehlivého, aby na své bolesti nebyli sami. Proto jim přeju Podané ruce k ruce.

Za Podané ruce - osobní asistence
Bc. Helena Fejkusová, ředitelka

BEST OSTRAVA

ÚKLIDOVÉ SLUŽBY
MALOVÁNÍ + ÚKLID
ČIŠTĚNÍ KOBERCŮ

www.bestostrava.cz ☎ 596 133 692

SLEVA PRO SENIORY 10% SeniorTip

Jen několik čísel ke srovnání. V roce 2001: 8 zaměstnanců a 4 781 hodin služby pro 39 klientů. V současné době je počet zaměstnanců zhruba 130 a počet klientů se pohybuje kolem 250 měsíčně. V roce 2018 osobní asistentky a asistenti poskytli více než 124 tisíc hodin služby u klientů. Čísla jsou důležitá a objektivní. Hlavní je ale každý službou zajištěný klient. Osobní asistence je jednou z možností řešení svízelné zdravotní i sociální situace. A při službě člověk pomáhá člověku. Je to pro všechny strany ten nejpřirozenější stav.

SOUZNĚNÍ MĚSTSKÉ KNIHOVNY a AKTIVNÍCH SENIORŮ ve FRÝDKU-MÍSTKU

Původně dvě samostatná města Frýdek a Místek tvoří dnes statutární město Frýdek-Místek. A má svou Městskou knihovnu, což není nic neobvyklého. Kvůli své rozlehlosti má však dvojměstí zvlášť knihovny Frýdeckou a Místeckou.

Celkově sice jde o univerzální knihovnu pro širokou veřejnost, jež zaručuje přístup k informacím všem bez rozdílu, s posláním získávat, zpracovávat, uchovávat a podávat informace, literaturu a další kulturní hodnoty prostřednictvím týmu profesionálních, velmi vstřícných a ochotných zaměstnanců. A s mottem **"Knihy pořád letí..."**. A jako celek chce být její stánek místem, kde se lidé setkávají, a kam se rádi vrací.

V obou knihovnách však navíc probíhá barvitý program.

Proto v prostorách krásné secesní vily knihovny ve Frýdku i v moderním domě knihovny v Místku dává Městská knihovna příležitost nejen knihám a službám s ní spojených. Stejnou měrou dává zelenou mnoha výstavám, přednáškám, besedám, prezentacím, promítáním, večerům, koncertům a dalším aktivitám.

Ve Frýdku-Místku tvoří četnou skupinu seniorů, z nichž mnozí jsou ve svazu Seniorů ČR ve městě. Nic neobvyklého. Z nich však vznikl městský spolek Aktivních seniorů (ASEČ), který dokazuje, jak může být život jejich členů, mladých duchem, bohatý.

ASEČ oslovuje aktivní seniory a má zájem, aby se zapojili i mladší seniory 60+. Organizuje a zajišťuje volnočasové aktivity a přispívá tím k navazování sociálních vazeb a vztahů, podporuje mezigenerační vztahy a komunikuje s mladšími generacemi s heslem **"Pořád se něco děje..."**

ASEČ zapojuje všechny do svých aktivit, a tím je spojuje.

Posiluje jejich schopnosti, čímž uplatňuje jejich růst sebevědomí. V zimním období nabízí pravidelně badminton, ping-pong, nordic walking. Pro jiné dle zájmu divadlo, zájezdy, rekreaci u moře, výlety pěší, na kolech či koloběžkách a i jiné vyžití. Nové myšlenky, impulzy, nápady ASEČ vítá i ve spolupráci s dalšími osobami či institucemi.

Nyní Městská knihovna a ASEČ spolupracují programem, v němž se jejich akce vzájemně doplňují. Tím umožňují všem generacím a široké veřejnosti zúčastňovat se akcí zahrnutých v programu.

V jeho rámci jsou připraveny besedy, rozpravy a setkávání, které mají jádro v literatuře a přesah do jiných uměleckých oborů, historie, tradice, folkloru aj. a které chtějí postihnout význam i za hranicemi regionu. Ze strany ASEČ jsou to návrhy zajímavých témat, ze strany Městské knihovny pak dokonalé zázemí.

Akce se konají v Městské knihovně v Místku.

Především jde o večery, např. to byly Klementinum-Národní knihovna zdaleka nejen pro knihy, Hlučná samota - Bohumil Hrabal (k výročí narození), a další se chystají - Lašská vyznání - Františka Pituchová (k výročí narození) a mnohé další. Výstavy: Krajina Srdce Olgy Szymanské (do 30. 6.) a mnohé další akce, na něž je vždy zvlášť pozvánka.

Cílem Městské knihovny a ASEČ je objevování nových možností aktivit, obohatit život veřejnosti a souzněním spolupráce pak přispět k úrovni kulturního života nejen města, ale i kraje. více: www.knihovnafm.cz a na www.aktivniseniorifm.cz

Olga Szymanská

SENIORŮ Z HAVÍŘOVA SE POHYBU NEBOJÍ

To vše dokázali seniory na šestém ročníku „Seniorské kuželky“, v bowlingovém turnaji o Putovní pohár. Turnaj pořádá odbor sociálních věcí Magistrátu města Havířova, který má kluby seniorů na starosti společně s iniciátory turnaje STP 1 (Seniory tělesně postižení). Cílem těchto setkání je podpořit fyzickou zdatnost, pohybové schopnosti a kvalitu života seniorů navzdory jejich věku, různým omezením, či zdravotním postižením. Navíc vždy při zahájení připomínáme známé: „Není důležité vyhrát, ale zúčastnit se.“

2. dubna 2019 bylo ve Víceúčelové hale v Havířově rušno, společně s vedoucí sociálního odboru paní Ing. Urbanovou přivítaly pracovnice soc. odb. 17 seniorských družstev složených ze tří členů a kapitána. Ještě malé shrnutí pravidel, na které dohlíželi na dráze členové STP1 společně s dobrovolníkem z řad seniorského klubu učitelů panem Ing. Uhrem, a pak už nic nebránilo dát se do pohybu a ukázat, že seniory do starého železa nepatří.

Turnaj se blížil ke konci

a to byla chvíle, kdy mezi nás přišla také náměstkyně pro sociální oblast paní Mgr. Gorecká, aby společně s paní Ing. Urbanovou předaly Putovní pohár vítězům klubu seniorů Dukla. Následně pak malý dárek nejstarším hráčům a to dvěma seniorům z DS Luna, kteří se také turnaje, coby hráči zúčastnili. Blížil se konec setkání, na kterém nechyběl jak elán, tak něco na posilnění v podobě moc dobré svačinky, kterou zajistily pracovnice Magistrátu. Vítěz Putovního poháru byl znám, nejstarší účastníci také a my ostatní jsme si slíbili, že pokud to půjde, setkáme se opět při dalším ročníku Seniorské kuželky.

Marta Bajerová STP1, Havířov

I senioři potřebují lázeňskou péči

Tentokrát jsme se vypravili na druhý konec naší republiky do překrásného, historického a klidného lázeňského městečka s tradicí od roku 1793 - Františkových Lázní. Přispělo k tomuto rozhodnutí - doprava, přímé spojení Pendolinem Ostrava - Františkovy Lázně.

Mnozí z nás byli na léčení v těchto lázních před desítkami let a tak si chtěli osvěžit jejich dnešní podobu a těšili se na připomenutí známých míst. Ubytování, stravování i lázeňské procedury jsme měli zajištěny v centru lázní v lázeňském hotelu Dr. Adler. Byli jsme mile překvapeni velmi komfortním ubytováním, vynikající celodenní stravou a po absolvování 18 procedur jsme se opravdu cítili dobře. Většina budov v lázních je po renovaci, upravené parky a velmi hojné kulturní vyžití. Nově je postaveno lázeňské Aquaforum s mnoha bazény, vířivkami i vodní jeskyní, které jsme mohli každý všední den zdarma navštívit. V nejbližším okolí vyrostly nové lázeňské objekty a hotely. Lázně disponují 23 léčivými prameny a jeden z nich je dokonce sveden až do hotelu Dr. Adler. O naší spokojenosti s tímto týdenním pobytem svědčí i to, že se již polovina letošních účastníků znovu přihlásila k pobytu v roce 2020 a těší se, že se jejich zdravotní kondice opět o něco více vylepší.

Jana Benešová, sekce seniorů při OROS PŠ Ostrava

Bylo, nebylo...

Těmito slovy začínají mnohé pohádky pro děti. A představte si, že tato slova důvěrně známe také my, dříve narození z Klubu seniorů Háje ve Slezsku. Že bychom si na svých klubových schůzkách předčítali pohádky? Nikoliv! Pohádky předčítáme, avšak dětem v Mateřské škole Háj ve Slezsku, před jejich odpoledním odpočinkem.

S touto iniciativou přišla, donedávna ještě ředitelka mateřské školy paní Jarmila Váňová. Zprvu se babičky a hlavně dědečkové z našeho klubu zdráhali zařadit se mezi, jak my říkáme „čtecí babičky a dědečky“. Nakonec se však našlo dost babiček a dokonce i dva dědečkové, kteří pravidelně docházejí do dvou tříd hájecké a jedné třídy smolkovské části místní mateřské školy.

Dětem čteme pohádky z knížek, které nám předem připraví paní učitelky mateřské školy. Střídáme se přitom s babičkami, které nejsou našimi členkami, avšak jejich vnoučata mateřinku právě navštěvují.

Mnozí jsme měli před prvním čtením dokonce trému a musím přiznat, že i trochu obavu. Jak nás děti přijmou? Budou nás poslouchat? Budou zlobit? Nic takového! Všechny děti „čtecí babičky a dědečky“ se zájmem poslouchají a některá dítka dokonce spokojeně a v klidu usínají.

Jeden klučina z červené hájecké třídy nás však trochu zaskočil, když se každého z nás zeptal: „Ty jsi veterán?“ No schválně, co byste mu odpověděli? Odpověděli jsme kladně, tedy ano. No jistě, jsme přece všichni veteráni, avšak nikoliv váleční, ale veteráni života, kteří se s radostí takto setkávají teprve s těmi zelenáčky života. Snad i jim je naše čtení přínosem, stejně jako nám seniorům, kteří takto čerpáme od dětí novou energii.

Zdeněk Mustar,
Klub seniorů Háj ve Slezsku

Výlet na vodní dílo Šance

Přehradní nádrž Šance byla postavena v letech 1964 - 1969 v katastru obce Staré Hamry, na řece Ostravici mezi masivy dvou nejvyšších beskydských vrcholů Lysé Hory a Smrku. Její parametry řadí přehradu mezi nejvýznamnější díla v Česku. Zaujímá plochu 336 hektarů, hráz je dlouhá přes 200 metrů a sahá do hloubky 65 metrů. Celkový objem nádrže je 56,366 mil. m³. Celý rok 2018 byl pro vodní dílo Šance dalším rokem rekonstrukce. Letos, (23. 3.) u příležitosti světového dne vody, povodí Odry s. p. pozval širokou veřejnost na den otevřených dveří na vodních dílech Slezská Harta, Kružberk, Morávka, Žermanice a Šance.

Naší ZO 15 Kreativ MO Senioři ČR Ostrava pro výlet zaujala Ostravice a vodní dílo Šance. Vyrázily jsme na cestu vlakem do stanice Ostravice. Z nádraží jsme pokračovaly pěšky po modré turistické značce (po rozcestí Mazáku), poté jsme pokračovaly po účelové komunikaci, až do areálu vodního díla Šance.

Po příchodu do areálu Šance a orazítkování našich turistických notýsků jsme vstoupily na korunu hráze, kde se před námi rozprostřelo celé panorama Šance - úžasný pohled. Prošli jsme celou hrází, až na její konec, kde jsme vstoupily do vchodu hráze, kde následovalo 320 schodů dolů pod hráz, do injekční chodby s náhledem do drenážní šachtice a do odvodňovací chodby, která byla plná čidel (měří kontrolu tlaku a hladiny vody). Na konci dlouhé chodby nás čekal výstup nahoru na hráz - po schodech, kterých jsme napočítaly 430. Vzhledem k omezeným hodinám posledního vstupu a velkého zájmu turistů, nám nevyšla prohlídka strojovny vtokového objektu, ale tuto prohlídku si necháváme na příští rok. Všichni jsme byli nadšeni tímto vodním dílem, krásným okolím a je jen na nás lidech, aby se vše zachovalo pro další generace v takové krásě, jakou jsme spatřily na této prohlídce...

Ahoj příští rok na vodním díle Šance!

Dagmar Pavlusová ZO 15 MO
SENIORI ČR OSTRAVA

To byly krásné časy

Po pěti hodinách, jednom Neurolu, naučení látky o pět kapitol zpět, a jedné dobře mířené facce, jsem naučila svého vnuka rovnice o jedné neznámé, jako když bičem mrská.

Po zkušenostech s učením mých dětí (dokopaných terorem k vyššímu vzdělání), a následně mých vnuků, je mi líto, že jsem se nenarodila na malém ostrově, kdesi v Tichomoří, kde jedinou starostí by bylo sehnat si kus žvance, a spokojeně žít za šumění mořských vln a šustění větru v listech palmoví, zcela negramotná. Já už opravdu ve svých letech, kdy mám blíž do hrobu než do kolébky, nechci nikoho učit rovnice, gramatiku a bezobratlovce.

Nejdříve své děti (mladá a silná), a teď jejich děti (stará a unavená). No, fuj! Kdo tohle vlastně naučil mě? Poslední "učitelská" zkušenost mě donutila přemýšlet, zda já, coby dítě školou povinné, jsem měla taky takové problémy, a jak moje vzdělávání vlastně probíhalo. V každém případě pro moje rodiče bezproblémově. Nepamatuji se, že by se některý z nich zúčastňoval "rodičovských schůzek", jak jsem k tomu byla nucena později já, jako zodpovědný rodič. Nevzpomínám si, že by za mé učitele musel někdo z rodičů suplovat a učit mě doma třeba ty pitomé rovnice. Skutečnost, že jsem nebyla záračné dítě, které se nemuselo učit, měla dopady na moji maličkost v podobě několika výprasků (zásadně od maminky, neb tatíček byl humanista). Byla přesvědčena, že dobře mířená facka podstatně urychlí výchovný proces. Maminka měla mušku lepší než Vilém Tell. Přes toto kruté zacházení nemám kupodivu dodnes pocit, že jsem byla týrané dítě. Naopak, není nic hezčího, než vzpomínky na mé dětství a mládí (když pomínu vládu jedné zdivočelé strany).

Přes odpor můj i komunistů, jsem prošla do života řádně vzdělána, ke spokojenosti rodičů i své (což jsem ocenila až mnohem později.) Tak jsem začala vzpomínat, jak to vlastně ve škole tenkrát bylo. Dost kantorů se zapsalo do mých vzpomínek. Tak např. soudružka učitelka Válková vyučující češtinu stylem "Já vám to do těch palic natluču, i kdybyste to neměli přežít!" Věřím, že moji spolužáci dodnes umí vyjmenovaná slova. Vzbuzení uprostřed noci a úplně namol, "bflmpsvz" by vyspali bez zaváhání. Absence jejich znalostí znamenala automaticky z diktátu pět, i když vše ostatní bylo bezchybně a krasopisně napsané. Krasopis, ano takový předmět opravdu existoval, a soudružka učitelka měla na naše výkony veliké požadavky, co se tohoto předmětu týká. Když prohlásila, že můj písemný projev vypadá jako klínové písmo starých Egyptanů, a že si opišu dvacetkrát "Píseň práce", abych si vypsala ruku. A tak já doma pilně psala, zatímco ostatní skotačili venku. Mamince jsem se bála přiznat, že tuhle blbost píši za trest. Nebylo jiného východiska, než drze lhát, že to píšu do zpěvu, pro kamarády, protože ve zpěvníku není a my ji musíme umět.

Na pani učitelku Broučkovou vzpomínám s láskou. Nebila nás, neřvala, a když bylo volno, vyprávěla nám staré antické báje. My poslouchali jak Zeus zahýbal Héře, jak Helena vzala roha s Paridem, a co z toho bylo za melu. Na její vyprávění jsme se těšili jak malé děti na pohádky, a makali, aby nám zbyl čas na další příběh. Být to dnes, tak jsem dysgrafik, psala bych jako prase, a neuměla po třiceti letech "Píseň práce" (což by byla děsná škoda, no uznejte!). O antice bych také nevěděla zhola nic, a ptala bych se, kde to spává, co to žere.

Soudruh učitel Klikar, matikář, přezdívaný Herodes, to bylo jiné kafe. Od šesté třídy do deváté jsme házeli korunky do kasičky svatému Antonínovi, ať nás příští rok má někdo jiný. Svatému Tondovi koupil farář nové šatičky, a my zase měli Herodese. Před jeho hodinou bylo ve třídě hrobové ticho. Zoufalci, kteří tušili, že ne vše ovládají, se snažili na poslední chvíli zachránit si kůži, a dohnat, co se dohnat v pěti minutách nedalo. Zelené manšestrové sako s koženými záplatami na loktech, kalhoty barvy neurčité, obočí jako Brežněv a postava taky taková, vlasy ala Einstein. Impozantní postava vkračela do třídy za hrobového ticha, my stáli v pozoru jak vojáci. Obrovská ruka mávla, někteří sedli do lavic, některým se podlomila kolena. Během dvaceti sekund napsal z hlavy na tabuli příklad, dlouhý jako Lovosice, a rovnítko. Třída strnula a upuštěný špendlík by vydal zvuk bomby. Vyvolal pět nešťastníků k tabuli, a už to jelo. Za rovnítkem se rozechvělé ruce snažily vypočítat příklad. První zaváhání, a ozvalo se "Pět, sednout!", "Pomalejš, tři, sednout!", "Blbejš, pět, sednout!", "Ještě blbějš, pět!", "Kuba se nám překonal, čtyři, sednout!". Nejblbějšiho, vyprovodil ze stupínku pořádným pohlavkem. Kuba je dnes řádným profesorem fyziky na prestižní universitě v USA, a deset týraných studentů si vybralo po maturitách Matfyz. Můj oblíbený předmět byla matika a mechanika. Dnes by učitele odsoudili a zavřeli, že by zčernal, za všechny ty pohlavky, štulce a modřiny na rukou, co nám udělal dřevěným pravítkem.

Holky tahal za vlasy a vyhazoval na hanbu. Prostála jsem tam něco hodin, a přesto mi nic z probírané látky neuniklo. Řekl mi, že tak beznadějně blbou holku ještě neviděl, že ubozí rodiče určitě nevědí, co zplodili za dementa, a mnoho jiných "pochval". Doma ani muk, maminka by řekla, že to tak bude, protože pan učitel má vždycky pravdu. A já vím, že nebyť jeho, neuměla bych matiku, a měla bych odborníky diagnostikovanou lehkou mozkovou dysfunkci a zvláštní péči ohledně mého vzdělávání. Námi milovaný učitel na chemii - zvaný Nuklid. Starý pán, který měl být už dvacet let v penzi. Kdysi vyučoval latinu, a protože komunisté nějak nestíhali vyškolit rychle dělníky na kantory, nechali ho učit chemii. Zásadně dával za jedna, a když už bylo opravdu zle, a někdo nevěděl, že H₂O je voda, tak chytil nemilosrdně, bez slitování za dvě. Já k tomu přihodila (nevím jak) ještě H₂SO₄ a tím moje vědomosti o chemii končí. Na druhou stranu jsme díky němu, vedli zuřivě debaty, jestli je lepší zlo činiti nebo snášeti. Řešily se filozofické otázky tohoto světa, o smyslu bytí a nebytí. Shrnutí a podtrženo: nás, chudinky, nikdo nikdy neuznal za nemocné dyslektiky, dysgrafiky, dysjánevímco, za postižené mozkovými dysfunkcemi, nebo hyperaktivní. My jsme byli prostě blbí, nebo neukáznění. Dostali jsme po čumáku, mnozí hned při projevu blbosti a nekázně ve škole, mnozí doma, když matky či otcové, přečetli poznámky nebo vysvědčení. A bylo vymalováno. Škola se s námi nemazlila a díky za to. Rodina nám dala mantinely i za to dík. A tak se stalo, že když můj milovaný vnuk, po 5 hodinách nechtěl pochopit, jak se počítají rovnice, a Neurol přestal působit, použila jsem onu starou metodu mojí maminky a Herodesa. Trefila jsem se přesně, facka sedla a stal se zázrak: vzápětí jsme počítali zcela bezchybně jednu rovnici za druhou. Z matematiky máme za jedna. Že neumí jíst přiborem, už nějak přežiju.

SOS MaS, z.s. Změna podmínek zájezdu před jeho uskutečněním ze strany pořadatele. Víte, na co máte právo?

Změna je život. Některé změny však nejsou zrovna vítané a mohou sebou přinést nepříjemné komplikace. Např. když nám cestovní kancelář sdělí, že je nucena změnit podmínky či stornovat zájezd plánovaný dlouho dopředu. Dovolena je se zaměstnavatelem domluvena přesně na termín, žena se těší na hotel na pobřeží a all inclusive, protože nebude muset vařit, děti už se nemohou dočkat animačního programu a najednou přijde nevídaná zpráva, která vše zkomplikuje.

Stát se může cokoliv, např. v letošním roce se menší či větší změny zájezdů mohou dotknout desítek tisíc Čechů, v souvislosti s uzemněním letadel typu Boeing 737 MAX.

Jaká práva mají klienti cestovních kanceláří v případě, kdy jim cestovní kancelář změní podmínky zájezdu či zájezd rovnou zruší?

Záleží na tom, o jakou změnu se jedná

Pokud se jedná pouze o nepodstatnou změnu podmínek zájezdu a uzavřená smlouva takovou změnu umožňuje, pak pořadatel pouze oznámí zákazníkovi v textové podobě jasným a srozumitelným způsobem údaje o takové změně.

Naopak ke změnám hlavních náležitostí zájezdu potřebuje pořadatel vždy výslovný souhlas zákazníka s takovou změnou. Jedná se např. o změnu místa pobytu, trasy či délky pobytu (resp. změnu termínů a počtu nocí), změnu ujednaných dopravních prostředků, místa, data a času odjezdu a příjezdu, umístění ubytování a jeho hlavních znaků, změnu stravování, výletů nebo jiných služeb zahrnutých v celkové ceně zájezdu atd.

Pořadatel zájezdu má povinnost návrh na změnu oznámit zákazníkovi jasným, srozumitelným a zřetelným způsobem, a to včetně případného dopadu navrhovaných změn na cenu zájezdu. Pokud Vám nabídne náhradní zájezd, pak také údaje o tomto zájezdu a jeho ceně. Musí tak učinit v textové podobě. Rozhodně tedy nestačí, že Vám zavolá a informaci sdělí pouze po telefonu.

Pokud v rámci navrhované změny zájezdu dojde ke snížení jakosti nebo nákladů na sjednané služby např. ze slibované all inclusive bude dostupná pouze polopenze, hotel bude nižší úrovně, nebo v důsledku změny odletového dne dojde ke snížení počtu nocí, **a zákazník na takovou změnu přistoupí, pak má samozřejmě také právo na odpovídající slevu z ceny zájezdu.**

Nemůže-li pořadatel splnit zvláštní požadavky svého klienta, které se zavázal splnit, pak zákazníkovi vzniká právo v určené lhůtě, která nesmí být kratší než 5 dnů a musí skončit před zahájením zájezdu, na odstoupení od takové smlouvy, aniž by musel hradit odstupné za předčasné ukončení závazku. Tzv. stornopoplatky se jej tedy netýkají.

Změna ceny zájezdu

Ani v případě, kdy pořadatel zájezdu navrhuje změnu, s níž zákazník souhlasí, ho to ale automaticky neopravňuje cenu zájezdu zvýšit. **Zvýšení ceny zájezdu po uzavření smlouvy je totiž možné pouze ze zákonem stanovených důvodů.** Došlo-li ke změně nákladů na pohonné hmoty nebo na jiné zdroje energie k přepravě osob, ke změně výše daní nebo poplatků uložených třetí stranou, která se přímo nepodílí na poskytování cestovních služeb zahrnutých ve smlouvě o souborných službách pro cesty, nebo ke změně směnných kurzů souvisejících se soubornými službami, pak může pořadatel cenu zájezdu i jednostranně zvýšit, ale pouze za předpokladu, že smlouva výslovně uvádí možnost takového zvýšení ceny a způsob výpočtu cenových úprav. Další nutnou podmínkou je, aby zákazník měl zároveň

smluvně zakotvené právo na slevu v případě, že naopak dojde ke snížení těchto nákladů. Od loňského roku tedy již nejde sjednat právo na změnu ceny jednostranně, tedy výhodně pouze pro pořadatele zájezdu.

Pořadatel musí změnu ceny oznámit zákazníkovi nejpozději dvacátý první den před zahájením zájezdu, jinak nemá právo na úhradu zvýšené ceny.

Podstatné zvýšení ceny

Pokud se zvyšuje cena o více než 8%, pak pořadatel zároveň musí zákazníkovi určit lhůtu, v níž se může rozhodnout, zda od takové smlouvy raději neodstoupí. Podle zákona taková lhůta nesmí být kratší než 5 dní, aby měl zákazník dost času na rozmyšlenou. Tady pozor, v tomto případě platí jinak v právu ne zcela běžné pravidlo, že mlčení znamená souhlas. **„Pokud zákazník v určené lhůtě od smlouvy neodstoupí, pak se má za to, že se změnou souhlasí.“** O těchto důsledcích své nečinnosti musí být zákazník dopředu informován.

Storno zájezdu

V tom nejzávažnějším případě může dojít až k tomu, že Vám cestovní kancelář (CK) oznámí, že na zájezd prostě neodjedete. Zatímco zákazník nemusí v případě storna zájezdu CK sdělovat důvod svého rozhodnutí, CK může smlouvu o zájezdu stornovat pouze ve dvou případech a to, když zákazník poruší svou povinnost, např. nezaplatí v daném termínu cenu zájezdu, nebo v případě, kdy CK zájezd zruší.

Mimořádné okolnosti

Pokud pořadatel zájezdu odstoupil od smlouvy, protože mu v plnění závazku brání nevyhnutelné a mimořádné okolnosti a zrušení zájezdu oznámil zákazníkovi bez zbytečného odkladu ještě před zahájením zájezdu, pak má zákazník samozřejmě právo na vrácení veškerých uhrazených plateb avšak nevzniká mu právo na náhradu případné škody. Peníze musí být zákazníkovi vráceny do 14 dnů.

Např. panu Petrovi z Ostravy bylo tento týden sděleno, že se jeho zájezd zrušil z důvodu snížení přepravní kapacity letadel a cestovní kancelář nemá objektivně možnost ho do dané destinace, v tomto případě konkrétně do Egypta, ve smluveném termínu dopravit a jeho zájezd se tak ruší. Pan Petr dostane celou zaplacenou částku zpět a má tak možnost uzavřít s cestovní kanceláří smlouvu jinou nebo si vybrat jinou cestovní kancelář.

Nenaplnění potřebné kapacity

S možným zrušením zájezdu ze strany pořadatele je také potřeba tak trochu počítat také tehdy, když je ve smlouvě určen minimální počet osob přihlášených na zájezd, od kterého bude zájezd uskutečněn. Pokud se dostatek lidí na zájezd nepřihlásí, mohlo by být pro pořadatele uskutečnění takového zájezdu ekonomicky neefektivní a může od smlouvy odstoupit. Zákon chrání zákazníky alespoň tak, že stanoví termíny, kdy musí nejpozději pořadatel oznámit zrušení zájezdu z důvodu nenaplnění kapacity, tak aby zákazník měl dostatek času na případnou změnu plánů. V případě cest trvajících déle než šest dní, musí být zákazník srozuměn o konání či nekonání min. dvacet dní před zahájením zájezdu. U zájezdů trvajících 2-6 dní, alespoň 7 dní předem a u velmi krátkých zájezdů pak stačí informace min. 48 hodin předem. Věříme, že i přes některé změny, které je někdy potřeba učinit, se zákazníci s cestovními kanceláři dohodnou ke své spokojenosti, a že si dovolenou nakonec všichni letos užijí.

V průběhu loňského roku četli preventisté Policie ČR na území moravskoslezského kraje z publikace moravskoslezské policie s názvem „Černá kronika aneb ze soudních síní“. Tímto způsobem připomínali základní zásady bezpečného chování. Seniori jsou cílovou skupinou, která je ohrožena trestnou činností.

Kniha obsahuje příběhy zachycující nejčastější nebo nejzávažnější páchané trestné činy na seniorech (např. podvod s legendou vnuk, krádež či loupež, případ domácího násilí i rizikovou situaci v dopravě atd.). Případ je vždy ukončen poučením, jak se v takové situaci zachovat, eventuálně se jí vyhnout. Právě generace seniorů vzpomíná na rubriky „Černé kroniky“, které v minulosti informovaly o trestných činech. Zvolený děj jednotlivých povídek, mající většinou dohru v soudní síni, je inspirován zpravidla skutečnými příběhy. A vzhledem k cílovému čtenáři byla publikace doplněna také o křížovky. My vám některé příběhy z knihy přibližujeme. **Do jednoho příběhu z knihy se teď pojdte začít...**

O "vyměněním" synovi

Do ticha místnosti policejní služebny zněl přerývaný, nepříliš silný hlas. Policistovi Janu Moudrému to připomínalo ve větru se třepající plamínek pohřební svíčky, který už už možná dohoří. Před ním na židli seděl schoulený jednooký starý muž. „Být to za jiných okolností, a kdyby senior nebyl tak pohublý, navíc s promodralým obličejem starších a čerstvějších podlitin, na místy násilím olysalé hlavě střídající chumáče stříbrných vlasů, vypadal by možná jako dědeček z pohádky,“ pomyslí si policista. „Co všechno vlastně může dítě udělat rodiči? A je to pak ještě dítě? Kde končí láska rodiče k dítěti a začíná nenávisť potomka k rodiči?“ Hned několik takových myšlenek Jana napadlo, když naslouchal monologu seniora. Starý muž se teprve dnes odhodlal přijít na policii a svěřit svůj příběh.

„Když se narodil, byl jako andílek. S manželkou jsme mu dali vše. Lásku, péči, zaopatření. Byl náš jediný. Nikdy neměl nouzi. Pak žena onemocněla a nakonec i zemřela. Snažil jsem se mu vše vynahradiť. Svou lásku jsem ještě zdvojnásobil. Vyrostl a stal se z něj mladý muž. Možná jsem mu nedokázal zajistit vše, co potřeboval. Škola mu moc nešla, i když jsem mu našel doučování a vysvětloval vše jeho učitelům,“ posteskl si muž a tiše pokračoval: „Když ho poprvé domů přivedla policie, zaplatil jsem za něj odcizené rádio. Ukradl jej našemu sousedovi z auta. Asi mu bylo líto, že v našem starém autě rádio zkrátka nemáme. Omluvil jsem se na schůzi všem nájemníkům poté, co posprejoval novou fasádu, a vysvětlil jsem jim, že se s ním rozešla jeho holka. Samozřejmě jsem zaplatil celou opravu,“ seniorova zpověď neustávala.

„Po jeho návratu z vězení jsem si s ním promluvil. Vysvětlil jsem mu, že pokud bude potřebovat peníze, dám mu je a nemusí proto krást. Stále častěji se vracel domů opilý. Byl asi smutný, nemohl sehnat práci, proto pil. Nabízel jsem mu, aby šel pracovat k nám do fabriky. Pracoval jsem tam dřív, domluvil bych to tam. Říkal, že za takové peníze nebude nikomu dělat otroka a čeká na svou příležitost.“

Starý muž se odmlčel. Ticho v místnosti teď přerušovalo jen praskání diktafonu a dech obou zúčastněných. Senior polknul, začal znovu nesměle vyprávět: „A pak, když se jednou vrátil v noci z hospody, mne poprvé uhodil. Určitě ale nevěděl, co dělá,“ okamžitě omluvně dodal muž. „Také jsem na něj neměl křičet, že takhle to dál nemůže být. Když jsem ležel na zemi a z nosu mi kapala krev, tak do mne kopal a vyčítal mi, že nemám doma pivo.“ Senior se snažil situaci vysvětlit: „Víte, já jsem abstinent, sám nepiji.“ Obratem však svěřil i řešení synovy kritiky: „Ale od té doby jsem pivo při nákupu synovi vždy donesl. I přesto mě od té doby čím dál častěji bil. Kopal do mne poté, co jsem skončil na zemi. Ne moc silně. Měl většinou takové hrubé ponožky, pouze když se trefil do mého žaludku, tak jsem se většinou pozvracel.“

Mužovy úvahy zaznívaly dál nahlas: „Nebyl-li syn doma, vzpomínal jsem na to, jaký byl v dětství. Jak jsme se mazlili, hráli si. Jako by jej někdo vyměnil. Určitě to bylo proto, že nemohl sehnat práci. Přece by se jinak takhle k otci, který se o něj staral, nechoval. Možná jsem měl častěji kupovat maso, jak mi někdy vyčítal, ale já už opravdu nemám tak velký důchod. A uživit dva lidi z jednoho důchodu, však víte, pane praporčíku...“, omluvně se podíval k vyslyšajícimu policistovi.

„V obchodě, kam jsem chodil nakupovat, se mě často ptali, co se mi stalo. Vždycky jsem jim říkal, že jsem nešikovný, sem tam upadnu a dělají se mi častěji modřiny, než jiným. U paní doktorky na středisku jsem vyprávěl, jak pěkně se o mne syn stará, jen já jsem nešika,“ muž pokrčil rameny a pokračoval: „Sousedka se mě na chodbě sice ptala, proč je u nás tak často hluk. Vysvětlil jsem to ovšem sledováním akčních filmů. Sice nevím, jestli mi to věřila, nikdy jsem si nestěžoval.“ Muž upřel své jediné oko na policistu a tiše se zeptal: „A musím skutečně říkat i to, jak mě zbil dvakrát tou gumovou hadicí od staré pračky a praštil mě tak, že jsem upadl na roh postele a vyrazil si oko? A když jsem po synovi chtěl, aby mi zavolal sanitku, tak mi řekl, ať si ji zavolám sám nebo ať chcípnu?“ dodal tiše schoulený stařík. Policista v oku muže najednou viděl celou jeho lásku k nezdárnému synovi.

Poučení Přemysla Spravedlivého:
Stane-li se domov místem strachu, bolesti, slz, týrání a hrůzy, pak nečekejte na dobu, kdy budete muset bojovat o život. V případě ohrožení volejte linku 158.

Slýcháte za zdí často hluk, křik, pláč nebo dokonce volání o pomoc? Vidáte sousedy, kolegy, známé či přátele zraněné či snažící se skrývat zranění? Slýcháte opakovaně za zdí: „Nikam nechodiš! Nic nepotřebuješ“ apod? Pak nečekejte na dobu, kdy třeba budou jmenovaní bojovat o život. I vaše mlčení se může stát osudným. Jste-li tím jediným, kdo může pomoci, tak pomoci MUSÍTE.

POMŮCKA: ANIMO, KIN, MENUET, MONZA	ČÁST ATLASU	HÝKAVCI	1. DÍL TAJENKY	PŘEDLOŽKA	A SICE		KAMARÁD BOLKA	UHLOVODÍK SE DVĚMA UHĹÍKY	2. DÍL TAJENKY	TKANÁ LÁTKA
ITALSKÉ MĚSTO						DRUH ÚPRAVY SKLA				
OBYVATEL SVĚTADÍLU						NAPUCH- LINA SPOJIT TEKUTINY				
TLACH				PŘÍTOK JIHLAVY DŘEVĚNÁ CHATA						
SMRTELNÁ NEMOC					RUSKÝ RE- VOLUCIONÁŘ JMÉNO SKL. JANÁČKA					
	NÁZEV VELKO- OBCHODU	PŘEHRADA NA VLTAVĚ VÝKVĚT						ZÁPORKA ZTRACENÝ ANGLICKY		
FRANCOUZ- SKÝ TANEC							KRÁL ZVÍRAT POJMENO- VÁNÍ			
NEBO SLOVENSKY						CITOSLOVCE KONEJŠENÍ UMĚLÁ HMOTA				
ZNAČKA KANCELÁŘ- SKÝCH POTŘEB				ŠPRÝM ČESKÝ ZPĚVÁK JIŘÍ ???					4. DÍL TAJENKY	SKOBA
ČÁST MALÝCH ÚST					CITOVÉ POUTO POTOMEK					
OBCHODNÍ AKADEMIE ZKR.			DOMÁCÍ ZVÍRE 3. DÍL TAJENKY					POPĚVEK PŘEMISŤO- VAT V RUCE		
	ŽIVOČICH	OSTEN ČÁSTI POSTROJŮ				VPÁD SUROVINA NA VÝROBU PIVA				
OPAKUJÍCÍ SE AKCE							OBCHODNÍ DŮM ZKR. MODEL FIATU			TYRŠŮV ODZNAK ZDATNOSTI ZKR.
VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA ZKR.				DRUH BĚHU KONĚ SLOV. PŘED- LOŽKA VE						
ŠAT					CHUŤ ZASTAR.					
PLACENÁ JÍZDA HOVOR.					OTÁZKA					

Paměť ostravských domů - Dům, Sokolská tř. 6/871 Dům, který pamatuje, přestože opakovaně „resuscitován“

Od naší poslední obchůzky kolem Ulrichovy vily uplynulo čtvrtletí, na Sokolské však zůstaneme i dnes. Nebo spíše na Johanného třídě, jak se v době, kdy si MUDr. Josef Hála a jeho žena Agnes nechali na konci 19. století postavit svůj dům, ulice jmenovala. Na podzim roku 1893 předkládá tento druhý městský a soudní lékař i chirurg, zároveň také císařský rada „*slušnou prosbu: Slavné představenstvo obce města Moravské Ostravy ráčíž komisionelní ohledání stavby v brzku naříditi a mi povolení k obývání uděliti.*“ V té době už totiž byl dům podle plánů stavitele a architekta **Bohumila Židlického** hotov. Této české žádosti předcházela žádost o povolení ke stavbě v němčině, podaná již v srpnu roku 1892.

Jednopatrový dům je opět vizitkou úrovně vyšší střední třídy, která postupně obsazovala svými soukromými vilami nebo nájemními a komerčními domy parcely na Johanného třídě. Dodnes jako nejstarší dochovaná stavba podél této historické komunikace zachovala alespoň zvnějšku svou původní podobu a odlišuje se nápadně od pozdější zástavby. Architekt Židlický zvolil v duchu doznívajících historismů režnou, tj. neomítanou cihlu, s níž výrazně rozčlenil v horizontálních římsách i vertikálních pilástrů celý plášť. Cihla - odolná, ostře pálená zvonivka - tvoří také dekorativní vrstvení půlkruhově zaklenutých oken v přízemí i segmentově ukončených oken v patře, plasticky ve vrstvách zdobí parapety a člení atikové štíty v ose průjezdu, stejně pak balkony v obou podlažích. Jako by se stavitel nemohl nasytit možnostmi, jež tento jinak sám o sobě strohý materiál nabízí fantazii.

Interiéry domu byly přizpůsobeny lékařské praxi MUDr. Hály: v přízemí se vcházelo do čekárny a ordinace z průjezdu, otevřeného do Johanného třídy. Kromě prostoru pro pacienty byla v přízemí ještě jídelna, odkud bylo možno vejít na balkon a do zahrady na jižní straně; dále kuchyň, spíž a pokoj pro služku. V patře se nacházely pokoje určené pro chlapce a dívky, pokoj pro hosty, salon, hygienické místnosti a vstup na pavlač. Také v patře se na jižní stranu otvíral balkon. I když v roce 1911 proběhla přestavba bytu a sklepů (podíleli se na ní významní ostravští architekti Fr. Grossmann a Fr. Fiala), celková hmota domu se nezměnila. Ve 20. letech zdědily dům dcery MUDr. Hály; v tom okamžiku se historie domu spojila s osudem rodiny profesora **Rudolfa Tlapáka** (1884-1940), zetě původního majitele. Tento klasický filolog, legionář a muž, který po první světové válce významně ovlivňoval ostravský

kulturní život (Matice ostravská, Kulturní rada pro širší Ostravsko, Dům umění, přednášky pro veřejnost, rozhlas...), skončil svůj život v nacistickém lágru v Oranienburgu. Ve 30. a 40. letech 20. století sloužil dům opět lékařům, ovšem přes občasná stavební zásahy nebyl zřejmě valně udržován. V 60. letech se objevují stížnosti nájemníků ohledně hrubých hygienických závad. Zásadní opravy, komplexní rekonstrukce a revitalizace objektu se uskutečnily až v letech 1997-1998. Pozoruhodně se třeba repasovaly kovové části oplocení nebo vzhled původních segmentových kleneb v přízemí byl zachován díky imitaci z litého betonu. Fasády byly speciálně očištěny a ošetřeny proti agresivnímu ovzduší města.

Možná by architekt Židlický ani neprotestoval, kdyby se usadil v nynější restauraci, která nahradila pohodlné bydlení a ordinaci prvního majitele. Sám se zařadil do společnosti, pro niž stavěl. Např. na Nemocniční ulici v sousedství a

od 30. let minulého století také ve správě Městské nemocnice stojí Židlického vila, na jejíž fasádě architekt pracoval rovněž s režnou cihlou. I tento dům sloužil původně soukromému lékaři. V téměř těsném sousedství (Hornopolní ulice) pak navrhl vilu v duchu aktuálních vídeňských vzorů pro Armanda Gobieta, jehož rodina významně podnikala v koksárenském průmyslu. Všechny jmenované Židlického domy dokládají architektovu stylovou zručnost, neboť se vyjadřoval stejně pohotově formami historizujícími jako ještě stále módním jazykem secesního tvarosloví. Zmíněné vily mají status kulturní památky.

PhDr. Marie Šťastná, Ph.D.

Popis snímků:

1. Pohled od jihozápadu ze Sokolské třídy, současný stav
2. Původní projekt domu, plány arch. B. Židlického
3. Detaily jižního průčelí

